

د افغانستان بانک

آمریت عمومی سیاست پولی

گزارش ماهوار

نگاهی مختصر بر تحولات شاخص های سیاست پولی و نظارت امور مالی

حوت ۱۳۹۹

خلاصه گزارش

گزارش ماهوار آمریت عمومی سیاست پولی پیشرفت شاخص های فعلی اقتصاد کلان و آخرین گزارش های ثبات مالی افغانستان را در جریان ماه بطور خلاصه تحلیل، ارزیابی و مورد مطالعه قرار میدهد. این گزارش بر اساس تدوین ارقام مالی و پولی که از آمریت های سیاست پولی، نظارت امور مالی و تادیات د افغانستان بانک جمع آوری گردیده است، تهیه می شود. گزارش ماهوار آمریت عمومی سیاست پولی ارقام اقتصاد کلان از سکتورهای پولی، خارجی، حقیقی و سکتور مالی و نیز ارقام مالی آمریت عمومی نظارت امور مالی را در بر میگیرد که توسط کارمندان این آمریت تدوین و تهیه میگردد.

در ابتدای سال مالی ۱۴۰۰ مقدار پایه پولی ۹۹.۲۵۵،۳۵۲ میلیون افغانی بوده و رشد پایه پولی زیر سقف تعیین شده قرار داشته است. بتاريخ ۳۰ حوت ۱۳۹۹، مقدار حقیقی پایه پولی ۳۱۶۳۴۸.۲۹ میلیون افغانی ثبت گردیده است و در حدود ۱۰.۱۹ درصد رشد منفی را از ابتدای سال مالی نشان میدهد.

به همین ترتیب، یکی از دست آورد های موفق دافغانستان بانک را میتوان کنترل پول در دوران یاد آوری نمود. پول در دوران که در ابتدای سال مالی ۱۴۰۰ به مقدار ۳۴۱.۳۸،۲۹۳ میلیون افغانی بوده است، به تاریخ ۳۰ حوت ۱۳۹۹ مقدار حقیقی پول در دوران ۲۸۵،۰۰۳.۰۲ میلیون افغانی بوده است و در حدود ۲۸۴ درصد رشد منفی را از ابتدای سال مالی نشان میدهد.

از شروع سال مالی ۱۴۰۰ الی ۳۰ حوت ۱۳۹۹، د افغانستان بانک حدود ۵۰۳.۹۳ میلیون دالر امریکایی را از طریق روند لیلان اسعار به فروش رسانیده است که در مقابل در حدود ۳۸۸۶ میلیارد افغانی را از بازار جمع آوری کرده است. همچنان، حدود ۶۹ میلیون دالر امریکایی را از طریق بانکهای تجارتي به شرکت برشنا (برق وارداتی) به فروش رسانیده که در مقابل ۵.۳۰ میلیارد افغانی را جمع آوری نموده است. با عرضه اسعار در مارکیت اسعاری به مقدار ۲۸.۳۰ فیصد مجموع تقاضای اسعاری مارکیت مرفوع گردیده است.

نرخ تورم شاخص عمومی قیمت مصرف کننده بر اساس محاسبه سالانه، از 4.11 درصد در ماه جدی 1399 به 4.13 درصد در ماه دلو سال 1399 اندکی افزایش نموده است. این افزایش از بخش شاخص و غیرغذایی سرچشمه، حال آنکه شاخص مواد غیرغذای در این دروه کاهش را نشان میدهد.

در ربع چهارم سال مالی ۱۳۹۹ حدود ۸۴۶.۵۵ میلیون دالر امریکایی کسر در حساب جاری بیلانس تادیات ثبت گردیده است.

به اساس مقایسه سالانه کسر حساب جاری (شامل انتقالات رسمی) در سال مالی ۱۳۹۹ حدود ۱۷ درصد کاهش یافته است. کسر حساب جاری که در سال ۱۳۹۸ مبلغ ۳۷۹۱.۹۴ میلیون دالر امریکایی ثبت شده بود در سال مالی ۱۳۹۹ به مبلغ ۳۱۳۶.۱۲ میلیون دالر امریکایی رسیده است.

کاهش کسر در حساب جاری بیلانس تادیات ناشی از افزایش انتقالات رسمی (کمکهای بلاعوض جاری)، افزایش در دریافت های خدماتی در جریان سال مالی ۱۳۹۹ می باشد.

مجموع عواید حقیقی (عواید داخلی و کمکهای خارجی) در ماه حوت سال مالی ۱۴۰۰ مبلغ ۲۲.۱۱ میلیارد افغانی میباشد، در حالیکه مجموع عواید در ماه دلو ۲۰.۰۵ میلیارد افغانی بوده که ۲.۰۶ میلیارد افغانی و یا ۱۰.۲۹٪ افزایش را نشان میدهد. مجموع عواید از شروع سال مالی الی اخیر ماه حوت سال مالی ۱۴۰۰ به ۵۵.۳۱ میلیارد افغانی رسیده است که از جمله ۱۷.۲۲ میلیارد و ۳۸.۰۹ میلیارد افغانی آنرا به ترتیب کمک های خارجی و عواید داخلی تشکیل میدهند.

بصورت کل نظام بانکی در جریان ماه فبروری ۲۰۲۱ در مقایسه با جنوری ۲۰۲۱ بطور اوسط عمل نموده است. شاخص های اساسی سکتور بانکی مانند مجموع دارائی ها، سپرده ها و سرمایه مالی روند نزولی را پیموده است. تاثیر کاهش مجموع دارائی ها بصورت عموم در پول نقد در خزانه و طلبات بالای د افغانستان بانک و در سرمایه گذاری در اوراق بهادار قابل ملاحظه بوده حالآنکه طلبات بین البانکی و قروض ناخالص افزایش را نشان می دهد. ضمناً سکتور بانکی مفاد آور میباشد. همچنان نسبت های سیالیت و کفایت سرمایه سکتور بانکی از حدود تعیین شده مقرراتی بلندتر قرار دارد. این در حالیست که کیفیت قروض هنوز هم ضعیف ارزیابی گردیده و نگران کننده میباشد.

با توجه به گسترش شیوع ویروس کرونا نظام بانکی در ماه های آینده در اثر تاثیرگذاری شیوع ویروس کرونا بالای وضعیت اقتصادی ممکن شاهد افزایش قروض صعب الحصول و مصارف ذخیره جبران خساره بیشتر باشند که باعث کاهش مفاد، سرمایه مالی و نسبت های مالی آنها خواهند گردید. از اینرو، بانکها برای مقابله با معضله مالی آینده باید اقدامات پیشگیرانه را روی دست گیرند. نکات اساسی پلان ما بعد کووید ۱۹ شامل گسترش فعالیت های بانکی، اعطای اعتبارات جدید، اقدامات لازم بمنظور کاهش مصارف، به تعلیق در آوردن توزیع سود سهام در سال ۲۰۲۰، ارائه گزارش به شکل الکترونیک، تجدید قروض و نرمش در صنف بندی و سنجش خطرات قروض که توسط ادارات سومی مانند USAID, IFC, ACGF تحت تضمین قرار گرفته اند

فهرست مطالب

۱. سکتور پولی	5
۱.۱ رشد پایه پولی و پول در گردش	5
۱.۲ انباشت ذخایر خالص ارزی	6

6	۱.۳ لیلام اسعار و اوراق بهادار
11	۱.۴ نرخ مبادله
14	2. نرخ تورم
20	3. سکتور خارجی
20	3.1: بیلانس حساب جاری
20	3.1.1: بیلانس حساب کالاها:
20	3.1.2: بیلانس حساب خدمات:
21	3.1.3: حساب عاید اولیه:
21	3.1.4: حساب عاید ثانوی:
21	3.2: حساب سرمائیوی بیلانس تادیات:
22	3.3: حساب مالی بیلانس تادیات:
22	3.3.1: سرمایه گذاری مستقیم:
24	4. سکتور مالی
27	5. سوئیفت
28	6. سکتور بانکی
28	خلاصه گزارش
29	نگاهی مختصر بر سکتور بانکی
31	6.1: مجموع دارائی های سکتور بانکی
32	6.2: مجموع قروض
34	6.2.1: کیفیت قروض
37	6.2.2: انواع قروض
38	6.2.3: توزیع سکتوری قروض
38	6.2.4: قروض اشخاص مرتبط
39	6.2.5: دارائی های متصرف شده
39	6.3: سیالیت سکتور بانکی
39	6.3.1: دارائی های سیال
40	6.3.2: ذخایر الزامی
40	6.3.3: طلبات بین بانکی
41	6.3.4: سپرده ها با بانکهای خارجی
41	6.3.5: مجموع سپرده ها
43	6.3.6: جزئیات انتقالات پولی
44	6.4: سرمایه سکتور بانکی
45	6.5: مفاد آوری سکتور بانکی

49.....6.5.1: نرخ تکتانه قروض

50.....6.5.2: نرخ تکتانه بر سپرده ها

506.6: اقلام خارج از بیلانس شیت

۱. سکتور پولی

آمریت عمومی سیاست پولی با در نظر داشت شرایط اقتصادی کشور و در چارچوب کانال های اساسی و مؤثر تقاضای پولی، برنامه مالی دولت (عواید و مصارف بودیجوی)، چشم انداز رشد اقتصادی و سطح عمومی قیمت ها در کشور، پلان سیاست پولی د افغانستان بانک را طرح می نماید.

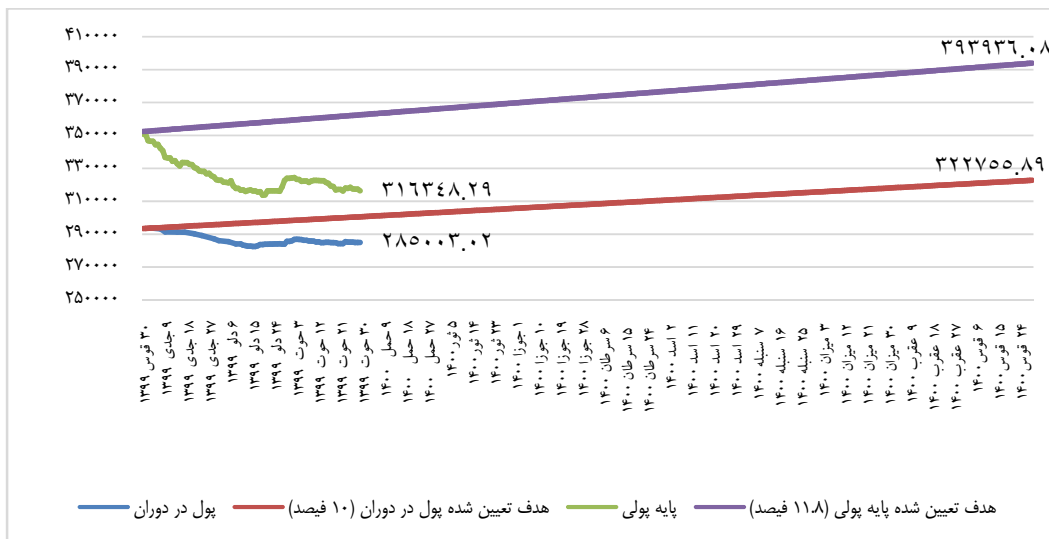
به همین اساس، آمریت عمومی سیاست پولی رشد پایه پولی را منحنیث شاخص و هدف مقداری تعیین نموده است.

۱.۱. رشد پایه پولی و پول در گردش

در ابتدای سال مالی ۱۴۰۰ مقدار پایه پولی ۹۹.۲۵۵.۳۵۲ میلیون افغانی بوده و رشد پایه پولی زیر سقف تعیین شده قرار داشته است. بتاريخ ۳۰ حوت ۱۳۹۹، مقدار حقیقی پایه پولی ۳۱۶۳۴۸.۲۹ میلیون افغانی ثبت گردیده است و در حدود ۱۰.۱۹ درصد رشد منفی را از ابتدای سال مالی نشان میدهد.

به همین ترتیب، یکی از دست آورد های موفق دافغانستان بانک را میتوان کنترل پول در دوران یاد آوری نمود. پول در دوران که در ابتدای سال مالی ۱۴۰۰ به مقدار ۳۴۱.۳۸۰.۲۹۳ میلیون افغانی بوده است، به تاریخ ۳۰ حوت ۱۳۹۹ مقدار حقیقی پول در دوران ۲۸۵.۰۰۳.۰۰۲ میلیون افغانی بوده است و در حدود ۲.۸۴ درصد رشد منفی را از ابتدای سال مالی نشان میدهد.

چگونگی میزان رشد حقیقی و اهداف تعیین شده پایه پولی و پول در دوران برای سال مالی ۱۴۰۰، در گراف زیر نشان داده شده است.

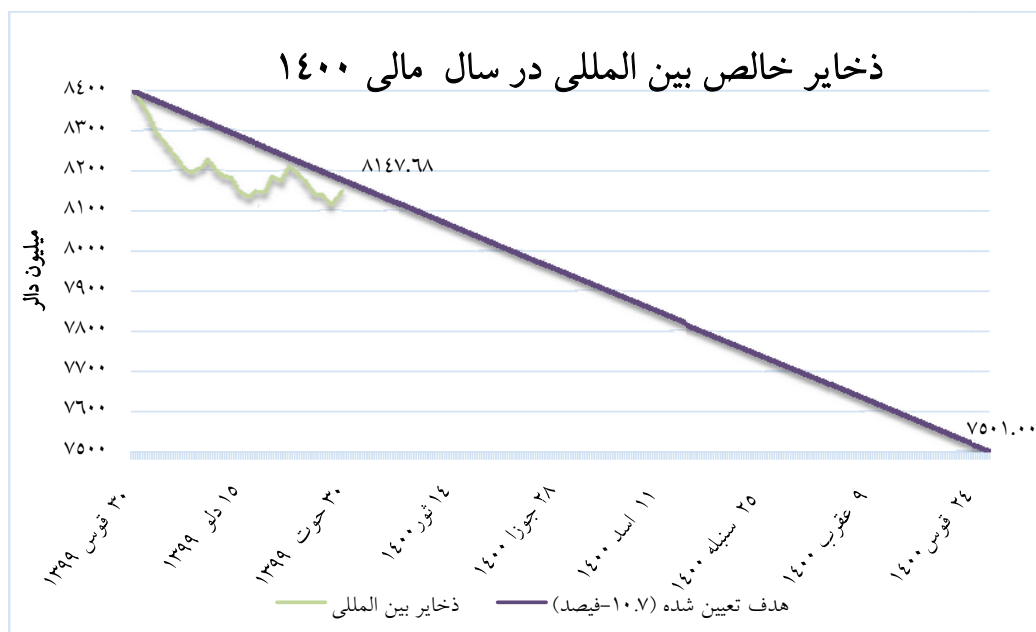
منبع: آمریت عمومی سیاست پولی

۱.۲ انباشت ذخایر خالص ارزی

طی سالیان اخیر، افزایش ذخایر اسعاری د افغانستان بانک که از جمله شاخص های اساسی اقتصاد ملی پنداشته میشود یکی از دستاوردهای بزرگ در نظام مالی کشور محسوب می گردد. بدون شک، میزان این ذخایر و چگونگی افزایش آن تأثیر مستقیم روی تطبیق بهتر سیاستهای پولی و نیز کنترل شاخص هایی چون نرخ مبادله افغانی، تورم پولی، حفظ ثبات و تعادل بیلانس تأدیات دارد.

در آغاز سال مالی ۱۴۰۰، ذخایر خالص بین المللی افغانستان حدود ۸,۳۹۹.۲۰ میلیون دالر بوده، که این رقم در ۳۰ حوت ۱۳۹۹ به ۸,۱۴۷.۶۸ میلیون دالر رسیده و به مقدار ۲۵۱.۵۱ میلیون دالر کاهش را نسبت به اول سال مالی نشان میدهد.

گراف ذیل روند رشد مقدار ذخایر خالص بین المللی را طی سال مالی نشان میدهد.

منبع: آمریت عمومی سیاست پولی

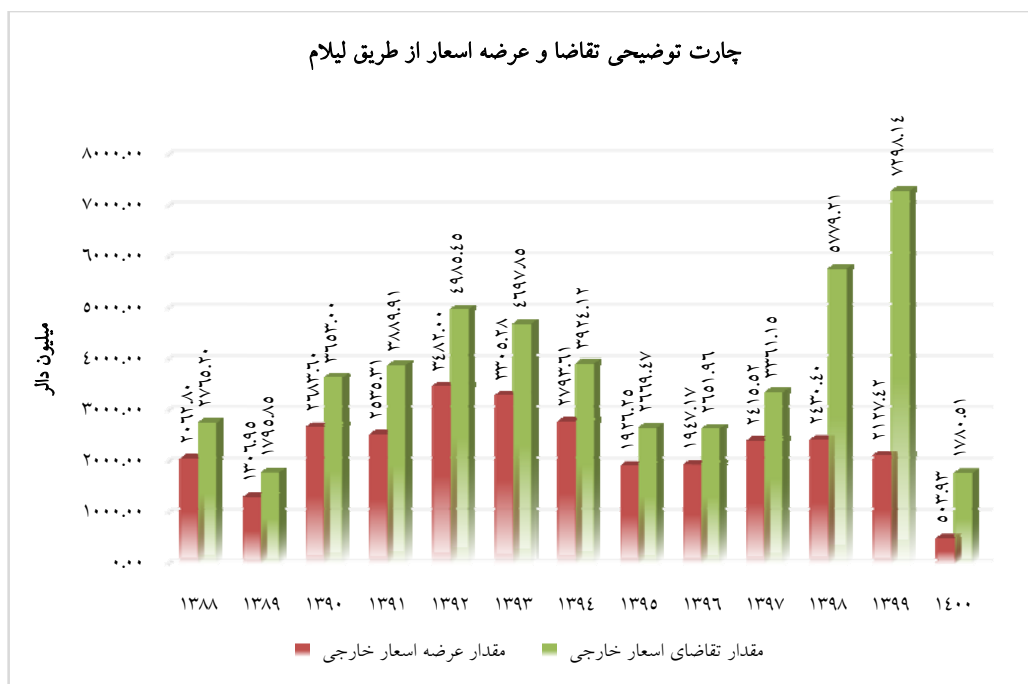
۱.۳ لیلام اسعار و اوراق بهادار

د افغانستان بانک بمنظور کنترل حجم پول در دوران ، پایه پولی و حفظ نرخ تبادل در اقتصاد از دو وسیله دست داشته خویش استفاده نموده است که پروسه لیلام اسعار هفته ای سه مرتبه و لیلام اوراق بهادار هفته ای یک مرتبه صورت میگیرد که جزئیات هر یک ذیلاً توضیح میگردد.

فروش ارز

از شروع سال مالی ۱۴۰۰ الی ۳۰ حوت ۱۳۹۹، د افغانستان بانک حدود ۵۰۳.۹۳ میلیون دالر امریکایی را از طریق روند لیلام اسعار به فروش رسانیده است که در مقابل در حدود ۳۸۸۶ میلیارد افغانی را از بازار جمع آوری کرده است. همچنان، حدود ۶۹ میلیون دالر

امریکایی را از طریق بانکهای تجارتي به شرکت برشنا (برق وارداتی) به فروش رسانیده که در مقابل ۵.۳۰ میلیارد افغانی را جمع آوری نموده است. با عرضه اسعار در مارکیت اسعاری به مقدار ۲۸.۳۰ فیصد مجموع تقاضای اسعاری مارکیت مرفوع گردیده است. گراف ذیل مقدار عرضه و تقاضای را در طی ۱۳ سال مالی نشان میدهد.

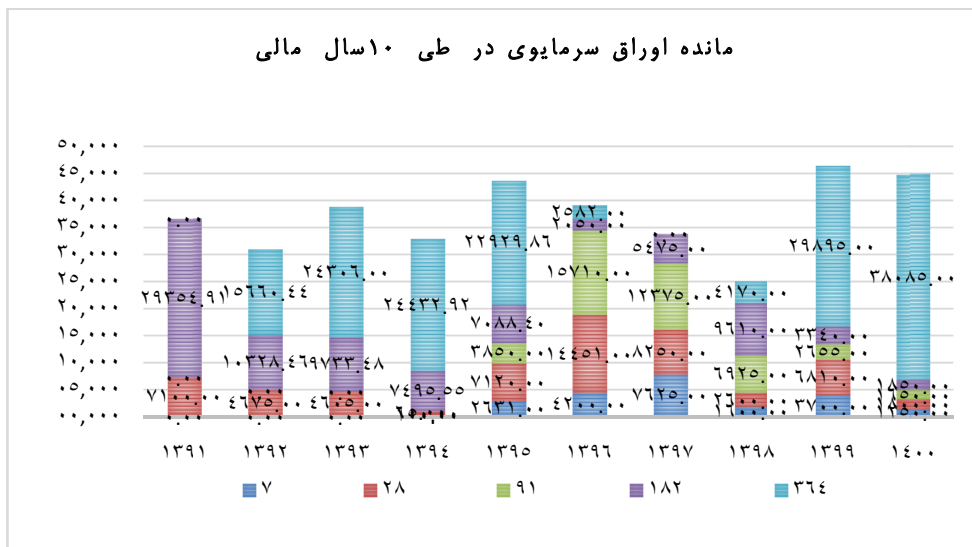
منبع: مدیریت عملیات بازار / آمریت عمومی سیاست پولی

فروش اوراق سرمایه‌ی (مناقصه تکتانه)

اوراق سرمایه‌ی یکی از ابزار های دیگر سیاست پولی است که جهت مهار مقدار نقدینگی و اجرای سیاست پولی توسط د افغانستان بانک استفاده میشود. از این وسیله بمنظور جذب بیشتر مازاد نقدینگی از سیستم بانکی، ترویج بازار ثانوی اوراق بهادار، جلوگیری از تورم پولی، تنوع ابزار های سیاست پولی و تشویق بانک های تجارتي به جذب بیشتر سپرده های افغانی از مردم می باشد. از آغاز سال مالی ۱۴۰۰ الی ۳۰ حوت ۱۳۹۹، مانده اوراق سرمایه‌ی لیلام شده بالغ بر ۴۴.۶۳ میلیارد افغانی گردیده است. به همین ترتیب، حدود ۴۱.۰۳ میلیون افغانی تکتانه بابت اوراق سرمایه‌ی پرداخت گردیده است.

^۱. Outstanding

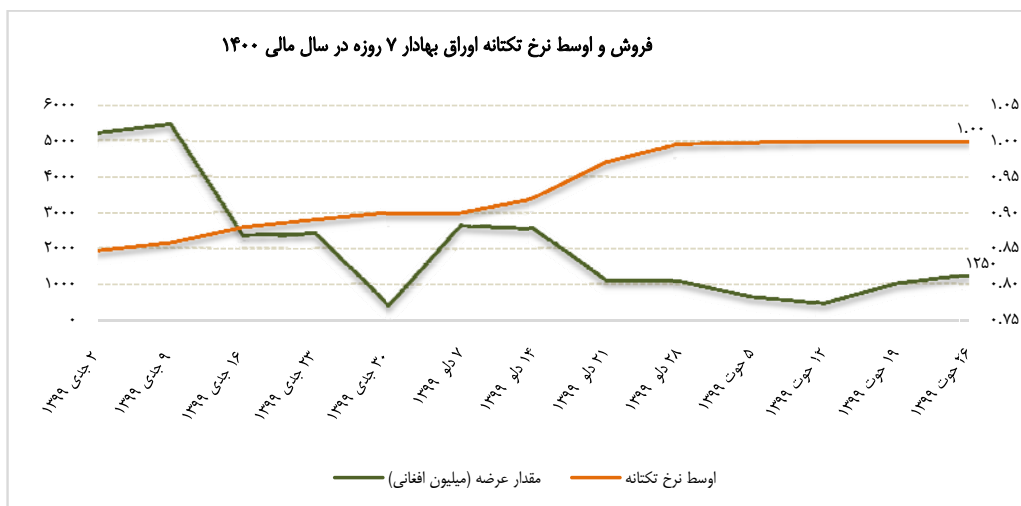
مانده اوراق سرمایوی در طی ۱۰ سال مالی

منبع: مدیریت عملیات بازار / آمریت عمومی سیاست پولی

اوراق بهادار هفت روزه

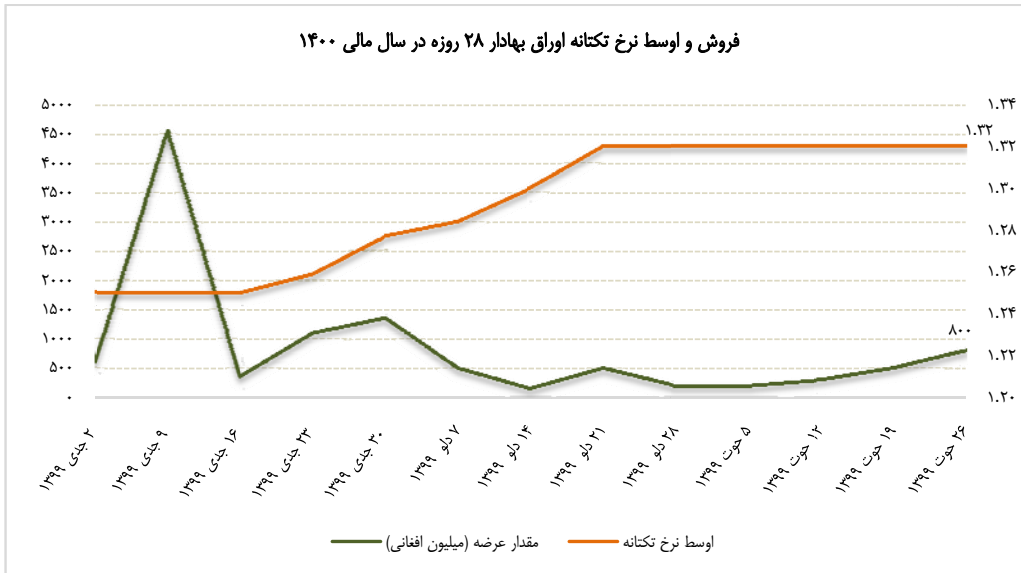
آخرین فروش اوراق بهادار هفت روزه در ماه حوت ۱۰۲۵ میلیارد افغانی با میانگین نرخ بهره ۱در صد بوده و مقدار اوراق باقیمانده آن به ۱۰۲۵ میلیارد افغانی می رسد.

منبع: مدیریت عملیات بازار / آمریت عمومی سیاست پولی

اوراق بهادار ۲۸ روزه

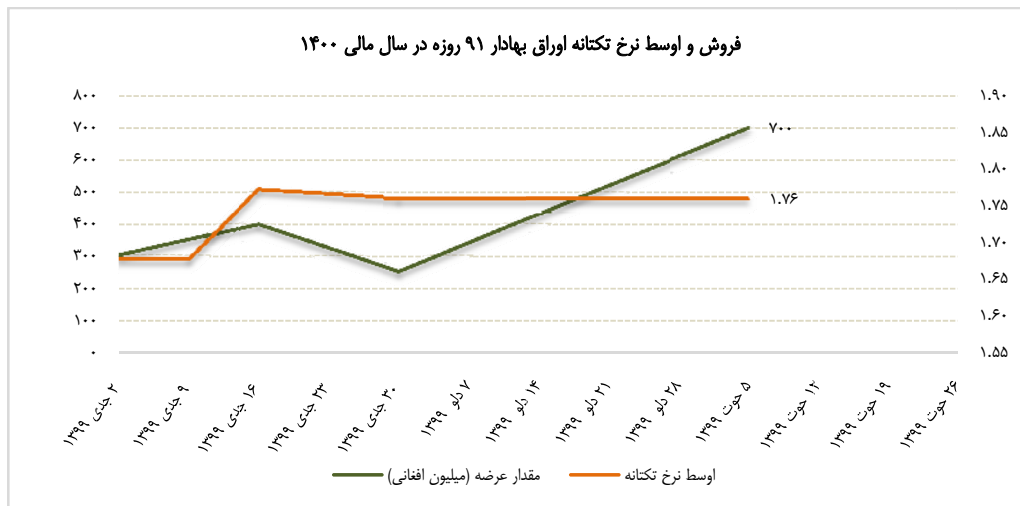
آخرین فروش اوراق بهادار ۲۸ روزه در ماه حوت بالغبر ۸۰۸ میلیارد افغانی با میانگین نرخ بهره ۱.۳۲در صد بوده استکه مقدار اوراق باقیمانده آن به ۱۰۸ میلیارد می رسد.

منبع: مدیریت عملیات بازار / آمریت عمومی سیاست پولی

اوراق بهادار ۹۱ روزه

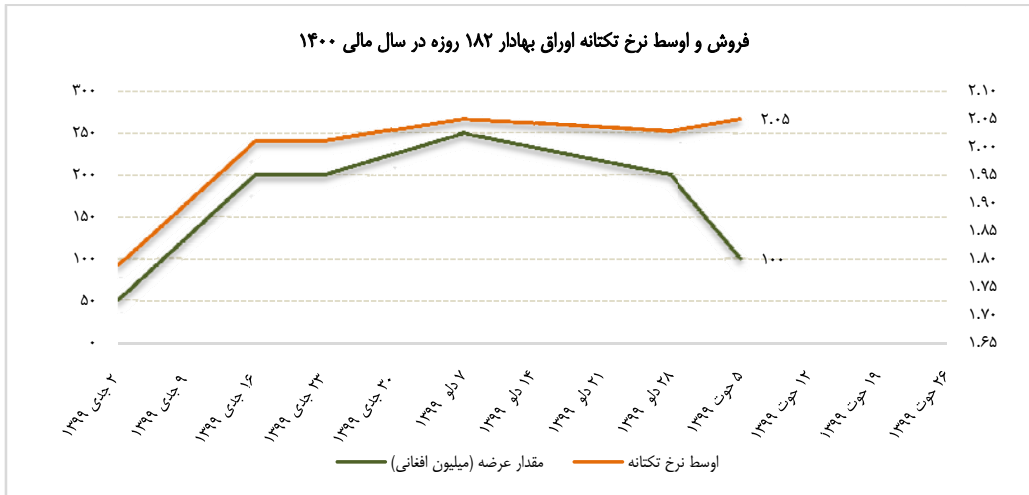
آخرین فروش اوراق بهادار ۹۱ روزه در ماه حوت ۰.۷ میلیارد افغانی با میانگین نرخ بهره ۱.۷۶ در صد بوده، و مقدار اوراق باقیمانده آن در ماه دلو به ۱.۶۵ میلیارد افغانی می رسد.

منبع: مدیریت عملیات بازار / آمریت عمومی سیاست پولی

اوراق بهادار ۱۸۲ روزه

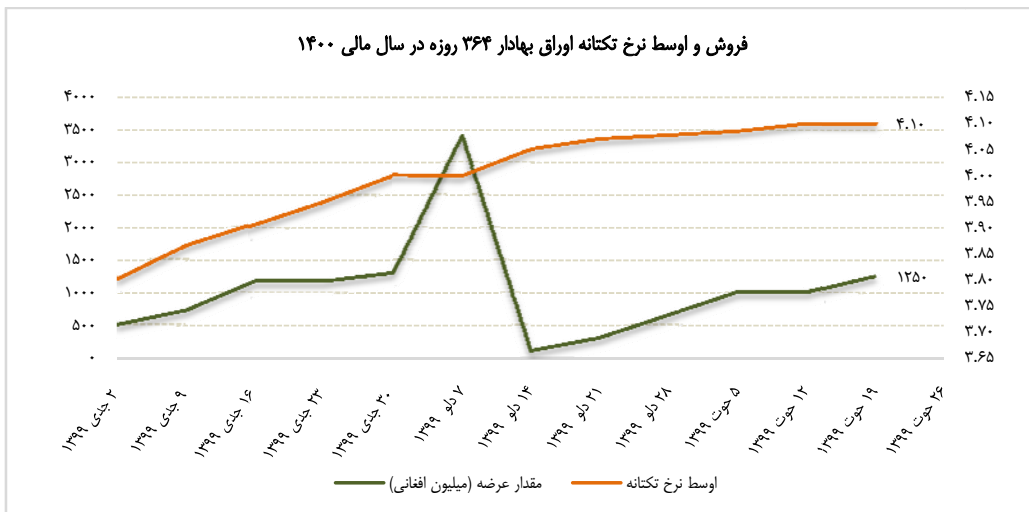
آخرین فروش اوراق بهادار ۱۸۲ روزه در ماه حوت ۰.۱ میلیارد افغانی با میانگین نرخ بهره ۲.۰۵ در صد بوده، و مقدار اوراق باقیمانده آن به ۱.۸۵ میلیارد افغانی می رسد.

منبع: مدیریت عملیات بازار / آمریت عمومی سیاست پولی

اوراق بهادار ۳۶۴ روزه

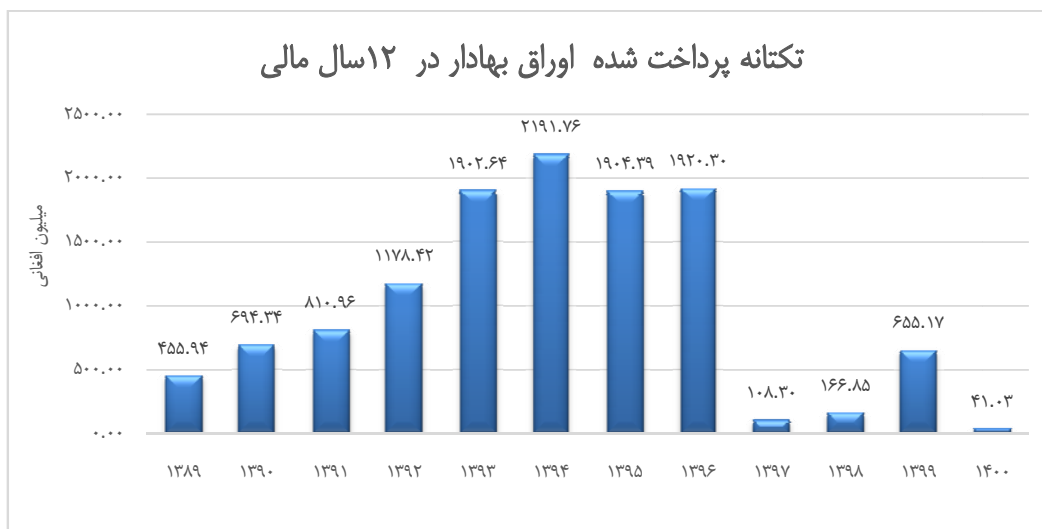
آخرین فروش اوراق بهادار ۳۶۴ روزه در ماه حوت ۱.۲۵ میلیارد افغانی با میانگین نرخ بهره ۴.۱۰ در صد بوده، و مقدار اوراق باقیمانده آن به ۳۸.۰۸ میلیارد افغانی می رسد.

منبع: مدیریت عملیات بازار / آمریت عمومی سیاست پولی

تکتانه پرداخت شده

چارت ذیل مقدار پرداخت تکتانه ای که از بابت اوراق بهادار توسط د افغانستان بانک، در طول ۱۲ سال مالی پرداخت گردیده است را نشان میدهد.

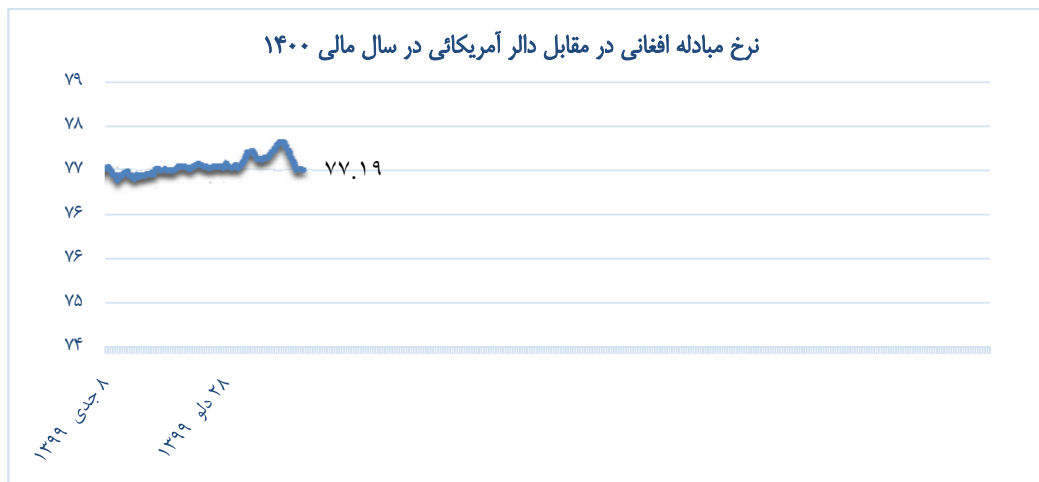
نوت: سال مالی ۱۴۰۰ از ابتدای جدی ۱۳۹۹ الی حوت ۱۳۹۹ را نشان میدهد.

منبع: مدیریت عملیات بازار / آمریت عمومی سیاست پولی

۱.۴ نرخ مبادله

با وجودیکه د افغانستان بانک نرخ مبادله را مورد هدف قرار نمیدهد، نوسانات آنرا با در نظر داشت اهمیت تاثیر آن بالای سایر شاخص های اقتصادی به دقت کامل زیر نظر دارد. در نظام بازار آزاد، نوسانات در نرخ مبادله یک امر طبیعی بوده و عرضه و تقاضا عامل اصلیتعیین کننده نرخ مبادله در بازار میباشد. طبق آمار موجود، نرخ مبادله افغانی در برابر دالر امریکایی و سایر ارز های عمده بین المللی از ابتدای سال روان مالی تا اکنون شاهد یک سلسله نوسانات بوده است.

از اول سال مالی ۱۴۰۰ الی ۳۰ حوت ۱۳۹۹ نرخ مبادله افغانی در مقابل دالر امریکایی بطور اوسط ۷۷.۲۶ افغانی ثبت گردیده است که در حدود ۰.۱۱ درصد کاهش ارزش، از ابتدای سال مالی داشته است و همچنان به آخر حوت سال مالی نرخ تبادل ۷۷.۱۹ افغانی ثبت گردیده است.

منبع: مدیریت عملیات بازار / آمریت عمومی سیاست پولی

سال مالی 1400			سال مالی 1399						شاخص های
حوت	دلو	جدی	قوس	سنبله	جوزا	حوت	دلو	جدی	
11.80			12						سقف پایه پولی (%)
-10.19	-8.03	-7.96	9.68	1.82	0.42	-8.00	-8.25	-8.8	رشد حقیقی پایه پولی (%)
316348.29	323986.67	324212.19	352755.78	327473.80	322978.27	295,224.52	295,096.97	293,385.94	رشد حقیقی پایه پولی (میلیون افغانی)
362505.19	359088.79	355672.39	360867.72	350707.77	340873.85	331,039.94	328,079.19	324,854.09	سقف پایه پولی (میلیون افغانی)
285003.02	286,934.59	287,153.10	293,341.38	283,438.22	279,989.89	259,302.12	258,845.87	257,923.21	رشد حقیقی پول در دوران (میلیون افغانی)
300574.46	298,163.43	295,752.41	297,474.43	282,798.06	274,868.34	266,938.63	265,617.01	262,483.49	سقف پول در دوران (میلیون افغانی)
8147.68	8,184.34	8,206.94	8,398.11	8,334.40	8,128.78	7,711.85	7,860.80	7,892.59	رشد حقیقی ذخایر بین المللی (میلیون دالر)
8178.33	8,251.95	8,325.57	7,819.00	7,919.41	7,919.41	7,846.07	7,964.51	7,979.۲۵	سقف ذخایر بین المللی (میلیون دالر)
44635.00	44,975	46,860	46,400	39,590	34,495	30,455	30,670	30,870.00	مانده اوراق بهادار (میلیون افغانی)
8056.05	8,260.64	8,140.85	7,314.98	6,914.36	6,271.67	5,928.75	6,027.53	6,527.20	ذخایر الزامی (ذخایر اجباری) میلیون افغانی

2. نرخ تورم

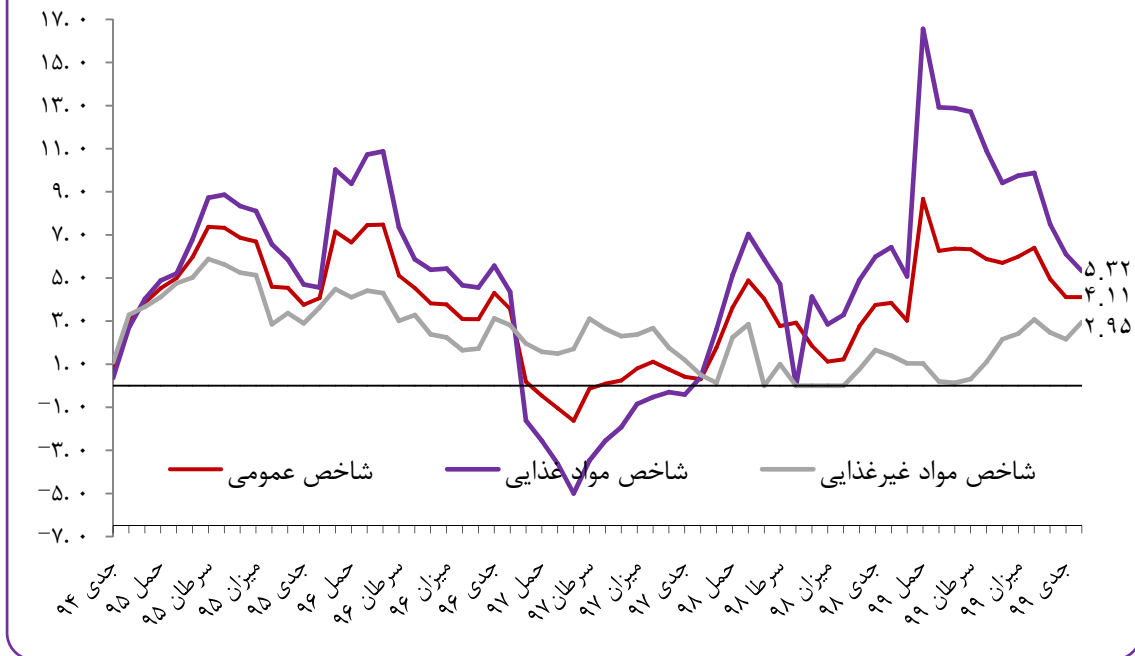
تغییرات تورمی بر اساس معیار محاسبه سالانه

نرخ تورم شاخص عمومی قیمت مصرف کننده بر اساس محاسبه سالانه، از 4.11 درصد در ماه جدی 1399 به 4.13 درصد در ماه دلو سال 1399 اندکی افزایش نموده است. این افزایش از بخش شاخص و غیرغذایی سرچشمه، حال آنکه شاخص مواد غیرغذایی در این دوره کاهش را نشان میدهد.

تغییرات در شاخص قیمت مصرف کننده در سطح ملی				
معیار محاسبه ماهانه		معیار محاسبه سالانه		شاخص ها
دلو 1399	جدی 1399	دلو 1399	جدی 1399	
-0.52	0.26	4.13	4.11	تورم عمومی
-0.72	0.20	5.32	6.10	مواد غذایی
-0.13	0.32	2.95	2.16	مواد غیرغذایی

بر خلاف تغییرات سالانه، نرخ تورم عمومی بر اساس محاسبه ماهانه در ماه دلو کاهش نموده است. بر اساس این معیار شاخص عمومی از 0.26 درصد در ماه جدی به -0.52 درصد در دوره تحت ارزیابی کاهش نموده است.

نرخ تورم تغییرات سالانه دلو ۱۳۹۹

منبع: اداره ملی احصائیه و معلومات/آمریت عمومی سیاست پولی

تورم شاخص مواد غذایی

نرخ تورم در بخش مواد غذایی از ماه عقرب سال روان روند نزولی را به خود اختیار نموده است. شاخص قیمت مواد غذایی که 47.8 درصد شاخص عمومی را تشکیل میدهد. بر مبنای معیار محاسبه سالانه، از 6.10 درصد در ماه جدی به 5.32 درصد در ماه دلو سال جاری کاهش نموده است. اجزای فرعی این شاخص از قبیل شاخص قیمت گوشت، شیر، پنیر و تخم، میوه خشک و تازه، سبزی جات، مصالحه جات و نوشابه غیر الکولی سبب کاهش قیمت شاخص مواد غذایی در این دوره گردیده است.

جدول 2. تورم مواد غذایی				
اقلام	وزن (%)	تغییرت سالانه		تغییرات ماهانه
		دلو 1399	جدی 1399	
مواد غذایی و نوشابه غیرالکولی	47.8	6.10	5.32	0.20
نان، آرد و غله	14.6	8.69	8.92	-0.51
گوشت	7.5	9.76	8.86	0.32
شیر، پنیر و تخم	4.7	5.95	3.33	0.90
روغن	4.6	14.87	16.16	4.82
میوه خشک و تازه	5.0	2.64	6.65	-1.33
سبزیجات	6.0	-3.73	-6.78	-0.30
شکر و شیرینی	2.7	5.60	6.25	-0.49
مصالحه	1.3	-5.02	-6.85	-1.06
نوشابه غیر الکولی	1.4	3.05	2.17	-0.18

منبع: اداره ملی احصائیه و معلومات/دافغانستان بانک

محاسبه ماهانه نرخ تورم تغییرات را در کوتاه مدت مورد مطالعه قرار میدهد. بر اساس این معیار نرخ تورم شاخص مواد غذایی از 0.20 درصد در ماه جدی به -0.72 درصد در ماه دلوکاهش را نشان میدهد.

شاخص قیمت گوشت که 7.5 درصد شاخص عمومی را تشکیل میدهد، براساس تغییرات سالانه از 9.76 درصد در ماه جدی به 8.86 درصد در ماه دلو کمتر گردیده است. همچنان براساس معیار محاسبه ماهانه، قیمت این جزء شاخص از 0.32 درصد در ماه جدی به -0.56 درصد در ماه دلو کاهش را نشان میدهد. کاهش در قیمت گوشت ناشی از افزایش 350 فارم پرورش ماهی که سبب بیشتر شدن 1500 تن ماهی در سال جاری به مقایسه سال گذشته گردیده است. همچنان افزایش در فارم های مرغداری در ولایات ننگرهار و خوست و افزایش واردات غیرقانونی گوشت مرغ از کشورهای همسایه موجب کاهش شاخص قیمت گوشت در کشور گردیده است.

شاخص قیمت میوه خشک و تازه که 5 درصد شاخص عمومی را احتوا می نماید. بر اساس محاسبه سالانه در ماه دلو 1399 به 1.65 درصد رسیده است، در حالیکه این رقم در ماه در ماه گذشته 2.64 درصد محاسبه گردیده است. بر اساس محاسبه ماهانه، قیمت این جزء شاخص از -1.33 درصد در ماه جدی به -1.03 درصد در ماه دلو بیشتر گردیده است. دلیل اصلی کاهش شاخص قیمت میوه خشک و تازه در دوره تحت بررسی افزایش تولید آلو بخارا در ولایات قندهار و غزنی، تولیدات ستروس در ولایت ننگرهار، تولیدات انار در فراه و تولید پسته در ولایت بدخشان در این مدت 64 درصد افزایش یافته است.

تورم شاخص مواد غیر غذایی

شاخص مواد غیر غذایی در ماه دلو افزایش نموده است. بر اساس محاسبه سالانه، شاخص مواد غیر غذایی که 52.2 درصد شاخص عمومی را تشکیل می‌دهد در ماه دلو به 2.95 درصد رسیده است، در حالی که این رقم در ماه گذشته 2.16 درصد محاسبه گردیده است. این افزایش به علت زیاد شدن شاخص قیمت سرپناه که بیشترین سهم را در شاخص مواد غیر غذایی داشته، شاخص قیمت ترانسپورت، رستوران و هتل و اطلاعات و معلومات سبب افزایش شاخص مواد غیر غذایی در دوره تحت بررسی گردیده است

جدول 3. تورم مواد غیر غذایی					
تغییرات ماهانه		تغییرات سالانه		وزن (%)	اقلام
دلو 1399	جدی 1399	دلو 1399	جدی 1399		
-0.31	0.32	2.95	2.16	52.2	مواد غیر غذایی، دخانیات و خدمات
1.00	0.47	5.35	4.97	0.3	تنباکو
-1.18	-0.03	5.51	6.93	4.6	البسه
-0.81	-0.14	2.16	-0.28	19.1	سرپناه
-0.18	0.94	5.40	6.08	11.9	اثاثیه منزل
0.15	-0.13	5.73	6.08	6.2	معالجه و تداوی
1.86	1.32	-8.34	-11.81	4.3	ترانسپورت
0.21	-0.06	-0.68	-0.66	1.7	مخابرات
-0.18	-0.71	0.58	1.30	1.1	اطلاعات و فرهنگ
-0.35	1.14	5.08	5.48	0.4	تعلیم و تربیه
-0.40	-0.08	-0.39	-0.14	1.1	رستوران و هتل
-0.49	2.08	8.38	9.05	1.4	متفرقه

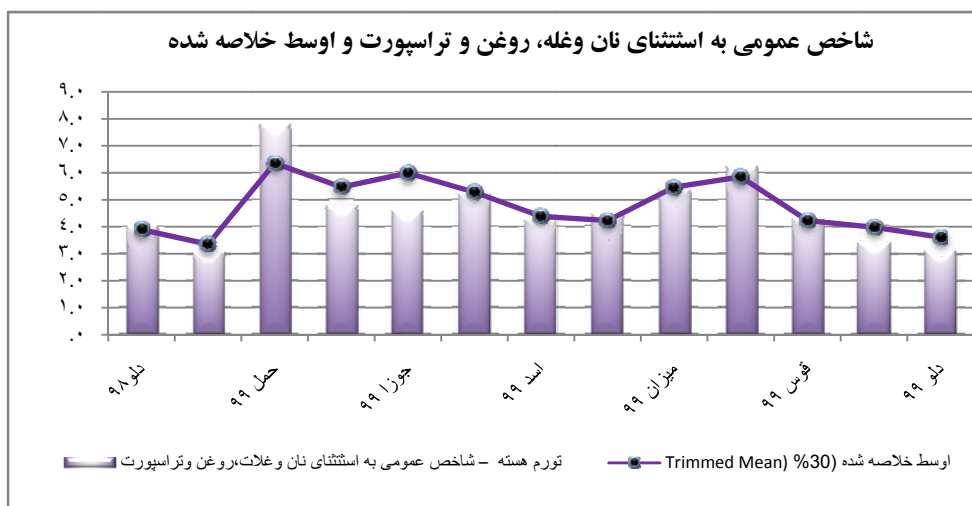
بر اساس معیار محاسبه ماهانه، نرخ تورم در بخش غیر غذایی از 0.32 درصد در ماه جدی به -0.31 در ماه کاهش نموده است.

شاخص قیمت سرپناه، برق، آب و گاز مایع که 19.1 درصد شاخص معمولی را تشکیل می‌دهد، بر اساس معیار محاسبه سالانه، در ماه دلو به 2.16 درصد رسیده است، در حالیکه این رقم در ماه گذشته 0.28- درصد محاسبه گردیده است. بر اساس محاسبه ماهانه، از 0.14- درصد در ماه جدی به 0.81- درصد در ماه دلو کاهش نموده است. چون گاز مایع یکی از اجزای شاخص سرپناه بشمار میرود، بناءً قیمت گاز مایع به مقایسه ماه مشابه سال گذشته در بازار جهانی افزایش قابل ملاحظه نموده است، همچنان افزایش تقاضا به مواد سوخت (سنگ زغال، چوب و گاز مایع) به علت سردی هوا و آتش سوزی در گمرک اسلام قلعه سبب افزایش قیمت سرپناه در دروه تحت ارزیابی گردیده است.

شاخص قیمت ترانسپورت که 4.3 درصد شاخص معمولی را احتوا نموده است. بر اساس تغییرات سالانه، از 11.81- درصد در ماه جدی به 8.34- درصد در ماه دلو افزایش نموده است. همچنان بر اساس معیار محاسبه ماهانه، قیمت این جزء شاخص در ماه دلو به 1.86 رسیده است، در حالیکه این رقم در ماه گذشته 1.32 درصد محاسبه گردیده است. این افزایش ناشی از بلند رفتن قیمت نفت خام در بازار جهانی می باشد، قیمت نفت خام در بازار جهانی در دوره تحت بررسی 12.65 درصد و قیمت بنزین 11.4 درصد به مقایسه ماه مشابه سال گذشته افزایش نموده است. همچنان آتش سوزی های اخیر در گمرک اسلام قلعه از جمله عواملی اند که سبب بلند رفتن شاخص قیمت ترانسپورت گردیده است

تورم هسته

معیار تورم هسته تغییرات سطح عمومی قیمت ها را بطور مشخص تر و دقیق تر مورد مطالعه قرار می‌دهد. این میتود به منظور تحلیل تغییرات تورمی با بیرون ساختن عوامل غیرعادی از شاخص که میتواند ناشی از تغییرات فصلی یا حالات خاص دیگری باشد مورد استفاده قرار می گیرد. در این میتود، اجزایکه قیمت شان بطور غیر نورمال تغییر کرده است در شاخص در نظر گرفته نمیشود تا از تاثیر گذاری آن بالای شاخص عمومی جلوگیری نماید.

یکی از میتود های معمول و مهم تورم هسته عبارت از اوسط خلاصه شده می باشد. این معیار یک بخش مشخص شاخص را دربر گرفته و بر اساس اوسط ساده شاخص بعد از حذف اجزای مورد نظر محاسبه میگردد. بر اساس این معیار، تورم از 3.98 درصد در ماه جدی به 3.61 درصد در ماه دلو سال روان کاهش نموده است. معیار دیگر تورم هسته عبارت از شاخص قیمت مصرف کننده به استثنای نان و غله، روغن و ترانسپورت می باشد. تورم بر اساس این معیار از 3.43 درصد در ماه جدی به 3.14 درصد در ماه دلو کاهش نموده است. و بر اساس معیار محاسبه ماهانه قیمت این جزء شاخص در ماه دلو به -0.74 درصد رسیده است، در حالیکه

تورم هسته به سطح کشور		
دلو ۱۳۹۹	جدی ۱۳۹۹	شاخص
تغییرات سالانه		
3.14	3.43	شاخص عمومی به استثنای نان، غله، روغن و ترانسپورت
3.61	3.98	نرخ تورم بر اساس محاسبه اوسط خلاصه شده (30%)

این رقم در ماه گذشته 0.08 درصد محاسبه گردیده است.

3. سکتور خارجی

3.1: بیلانس حساب جاری

در ربع چهارم سال مالی ۱۳۹۹ حدود ۸۴۶.۵۵ میلیون دلار امریکایی کسر در حساب جاری بیلانس تادیات ثبت گردیده است.

به اساس مقایسه سالانه کسر حساب جاری (شامل انتقالات رسمی) در سال مالی ۱۳۹۹ حدود ۱۷ در صد کاهش یافته است. کسر حساب جاری که در سال ۱۳۹۸ مبلغ ۳۷۹۱.۹۴ میلیون دلار امریکایی ثبت شده بود در سال مالی ۱۳۹۹ به مبلغ ۳۱۳۶.۱۲ میلیون دلار امریکایی رسیده است.

کاهش کسر در حساب جاری بیلانس تادیات ناشی از افزایش انتقالات رسمی (کمکهای بلاعوض جاری)، و افزایش در دریافت های خدماتی در جریان سال مالی ۱۳۹۹ می باشد.

3.1.1: بیلانس حساب کالاها:

در ربع چهارم سال مالی ۱۳۹۹ کسر حساب کالای ۱۴ درصد افزایش را نشان میدهد. کسر حساب کالاها که در ربع چهارم سال قبل ۱۲۵۹.۶۳ میلیون دلار امریکایی ثبت گردیده بود در عین ربع سال مالی ۱۳۹۹ به مبلغ ۱۴۳۱.۵۸ میلیون دلار رسیده است.

به اساس مقایسه سالانه احصائیه های تجارت، در سال مالی ۱۳۹۹ کسر حساب کالاها حدود ۴ در صد کاهش را نشان میدهد و به ۵۱۰۲.۹۴ میلیون دلار رسیده، در حالیکه این کسر در سال مالی ۱۳۹۸ به مبلغ ۵۲۹۴.۱۷ میلیون دلار راپور داده شده بود.

✓ در کل ارزش صادرات کالاهای کشور در سال مالی ۱۳۹۹ نظر به سال قبل سیر نزولی داشته و حدود ۱۰ در صد کاهش نموده. متحرکین اصلی این کاهش در کل صادرات در اصل، کاهش صادرات میوه تازه، ادویه جات طبی و قالین و قالینچه در جریان سال مالی متذکره میباشد.

✓ به همین ترتیب ارزش کلی واردات کالاهای کشور در سال مالی ۱۳۹۹ نظر به سال قبل نماینگر کاهش ۵ درصدی بوده. پی آمد های ناگوار ویروس کرونا و کند شدن فعالیت های اقتصادی در جریان سال مالی ۱۳۹۹ از جمله علت های اساسی این کاهش به حساب میرود.

۳.۱.۲: بیلانس حساب خدمات:

به اساس مقایسه ربعوار احصائیه های تجارت، در ربع چهارم سال مالی ۱۳۹۹ کسر حساب خدمات ۱۲ در صد افزایش را نشان میدهد که از ۱۰۹.۲۲ میلیون دلار امریکایی در ربع چهارم سال قبل به ۱۲۲.۱۲ میلیون دلار امریکایی در عین ربع سال مالی ۱۳۹۹ رسیده است.

ولی در مقایسه سالانه احصائیه های تجارت، کسر حساب خدمات در سال مالی ۱۳۹۹ حدود ۲۸ در صد کاهش را نشان میدهد، که از ۵۶۰.۸۶ میلیون دالر امریکایی به مبلغ ۴۰۳.۹۲ میلیون دالر امریکایی رسیده است.

نوت: درکل کسر حساب کالاها و خدمات در سال مالی ۱۳۹۹ ۶٪ در صد کاهش نموده. این کاهش ناشی از افزایش در صادرات خدمات و کاهش در واردات خصوصاً سمنت، روغن نباتی، اجناس سرمائیوی و مواد ساختمانی میباشد.

۳.۱.۳: حساب عاید اولیه:

در ربع چهارم سال مالی ۱۳۹۹ مازاد خالص عواید اولیه حدود ۲۸ درصد کاهش نموده و به ۴۴.۰۵ میلیون دالر رسیده، در حالیکه این رقم در عین ربع سال قبل ۶۱.۰۷ میلیون دالر امریکایی راپور داده شده.

اما به اساس مقایسه سالانه آمار، عواید خالص اولیه در سال مالی ۱۳۹۹ نظر بهعین ربع سال گذشته شاهد کاهش ۳۸ درصدی بوده و از مبلغ ۳۰۶.۹۰ میلیون دالر در سال مالی ۱۳۹۸ به مبلغ ۱۸۹.۰۷ میلیون دالر در سال مالی ۱۳۹۹ کاهش نموده است.

این کاهش در حساب عواید اولیه عمده تا ناشی از کاهش عواید از سرمایه گذاری خارجی میباشد.

3.1.4: حساب عاید ثانیوی:

مازاد حساب عواید ثانیوی در ربع چهارم سال مالی ۱۳۹۹ حدود ۱۱ در صد افزایش را نشان میدهد. که از ۵۹۹.۴۳ میلیون دالر که در ربع چهارم سال قبل راپور داده شده بود در عین ربع سال ۱۳۹۹ به مبلغ ۶۶۳.۱۰ میلیون دالر رسیده است.

به اساس مقایسه سالانه، عواید ثانیوی در سال مالی ۱۳۹۹ نظر به سال قبل افزایش ۲۴ در صدی را نشان داده کهاز مبلغ ۱۷۵۶.۱۹ میلیون دالر امریکایی در سال مالی ۱۳۹۸ به مبلغ ۲۱۸۱.۶۶ میلیون دالر امریکایی در سال مالی ۱۳۹۹ افزایش نموده است. افزایش عواید ثانیوی ناشی از ۳۵ درصد افزایش درانتقالات رسمی به دولت افغانستان میباشد. در عین زمان وجوه انتقالی بداخل کشور توسط کارکنان مقیم در خارج ۱۳ در صد افزایش نموده که از ۵۰۴.۵۱ میلیون دالر امریکایی به ۵۷۱.۹۱ میلیون دالر رسیده است.

۳.۲: حساب سرمائیوی بیلانس تادیات:

مازاد حساب سرمائیوی در ربع چهارم سال مالی ۱۳۹۹ حدود ۵۱۰.۷۹ میلیون دالر ثبت گردیده بود. در حالیکه این رقم در ربع چهارم سال مالی قبل ۵۰۴.۶۸ میلیون دالر، یعنی ۶ میلیون دالر بیشتر راپور داده شده بود.

با در نظر داشت مقایسه سالانه، مازاد حساب سرمائیوی بیلانس تادیات ۷۵۲.۳۵ میلیون دالر امریکایی نشان داده شده بود، که تقریباً ۴۴۱ میلیون دالر کاهش را نظر به سال قبل نشان میدهد. علت اساسی این کاهش در مازاد حساب سرمائیوی بیلانس تادیات کاهش در انتقالات سرمائیوی به حساب دولت میباشد.

۳.۳: حساب مالی بیلانس تادیات:

در حساب مالی بیلانس تادیات حدود ۳۰۷ میلیون دلار امریکایی بشکل دارائی در ربع چهارم سال مالی ۱۳۹۹ ثبت گردیده بود، در حالیکه این رقم در عین ربع سال قبل حدود ۱۱ میلیون دلار امریکایی راپور داده شده بود.

اما، به اساس مقایسه سالانه، در حساب مالی بیلانس تادیات ۵۸۳.۵۷ میلیون دلار امریکای به شکل دارائی در سال مالی ۱۳۹۹ راپور داده شده بود که حدود ۵۲۳.۶۴ میلیون دلار امریکایی نظر به سال قبل بیشتر میباشد.

دلیل اساسی افزایش در خالص دارائی های، افزایش سرمایه گذاری های خارجی در خارج و نیز افزایش قابل ملاحظه در دارائی های ذخیره ای است.

3.3.1. سرمایه گذاری مستقیم:

در سال مالی ۱۳۹۹ مبلغ ۲۴.۳ میلیون دلار امریکایی بشکل دارائی خالص در بخش سرمایه گذاری خارجی راپور داده شده است. در حالیکه این رقم در سال قبل مبلغ ۲.۹۲ میلیون دلار امریکایی ثبت گردیده بود.

- سرمایه گذاری مستقیم در خارج (دارائی ها): در سال مالی ۱۳۹۹ به مبلغ ۳۷.۲۳ میلیون دلار راپور داده شده بود. در حالیکه این رقم در سال مالی ۱۳۹۸ ۲۶.۳۲ میلیون دلار امریکایی ثبت گردیده بود.
- به همین ترتیب سرمایه گذاری مستقیم در داخل کشور (بدهی ها): در سال مالی ۱۳۹۹ ۱۲.۹۷ میلیون دلار امریکای ثبت گردیده. ولی این رقم در سال قبل ۲۳.۴۰ میلیون دلار امریکایی راپور داده شده بود.

3.3.2: سرمایه گذاری غیر مستقیم کشور: در خارج نیز از مبلغ ۱۴.۶۲ میلیون دلار امریکایی که در سال ۱۳۹۸ ثبت گردیده بود به مبلغ

۶۳.۲۴ میلیون دلار امریکایی در سال مالی ۱۳۹۹ افزایش نموده است. این افزایش ناشی از سرمایه گذاری در اسناد قرضوی میباشد.

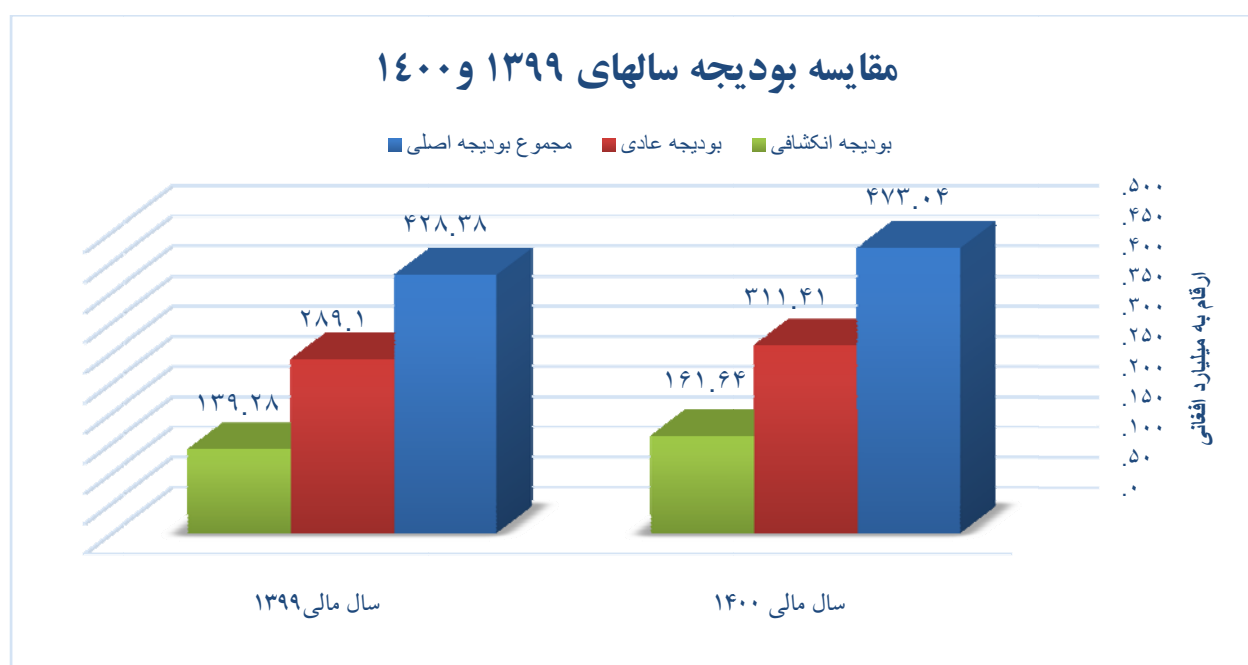
جدول ۱: بیلانس تادیات افغانستان به (ملیون دلار امریکایی):

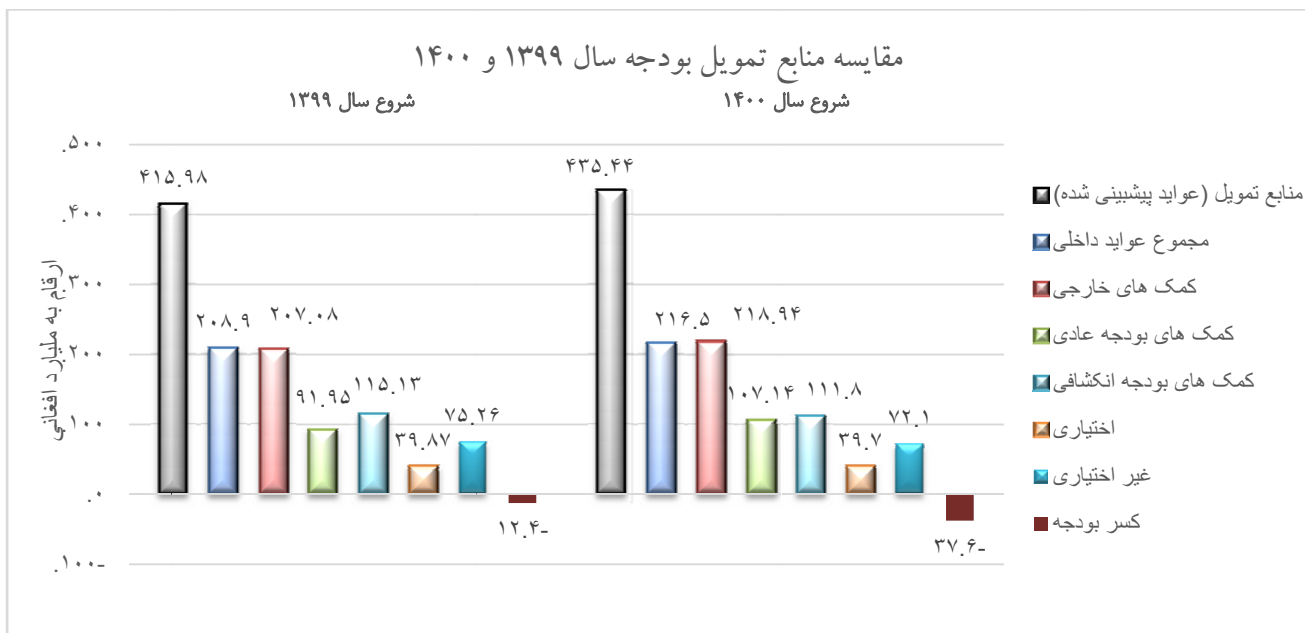
اقدام/مدت زمان	سال ۱۳۹۵	سال ۱۳۹۶	سال ۱۳۹۷	سال ۱۳۹۸	سال ۱۳۹۹	در صد تغییر
حساب جاری	-۲۷۰۸.۴۶	-۳۵۵۴.۹۰	-۳۸۹۶.۸۴	-۳۷۹۱.۹۴	-۳۱۳۶.۱۲	-۰.۱۷
دبیت	۴۹۴۵.۷۹	۴۷۲۲.۴۷	۴۵۴۳.۶۷	۳۹۵۳.۱۰	۴۲۳۷.۰۹	۰.۰۷
کریبت	۷۶۵۴.۲۵	۸۲۷۷.۳۶	۸۴۴۰.۵۱	۷۷۴۵.۰۴	۷۳۷۳.۲۱	-۰.۰۵
حساب اجناس و خدمات	-۶۱۹۱.۴۶	-۶۸۰۳.۵۶	-۶۳۷۴.۳۸	-۵۸۵۵.۰۳	-۵۵۰۶.۸۶	-۰.۰۶
دبیت	۱۱۳۶.۰۱	۱۱۵۲.۹	۱۶۰۹.۴۷	۱۵۱۵.۷۶	۱۴۷۶.۳۱	-۰.۰۳
کریبت	۷۳۲۷.۴۸	۷۹۵۶.۴۶	۷۹۸۳.۸۵	۷۳۷۰.۷۹	۶۹۸۳.۱۶	-۰.۰۵
حساب اجناس	-۵۵۹۴.۹۸	-۵۹۳۲.۲۵	-۵۷۲۰.۶۴	-۵۲۹۴.۱۷	-۵۱۰۲.۹۴	-۰.۰۴
دبیت	۶۱۴.۲۲	۷۸۳.۹۶	۸۷۵.۲۴	۸۶۳.۸۳	۷۷۶.۷۳	-۰.۱
کریبت	۶۲۰۹.۱۹	۶۷۱۶.۲۱	۶۵۹۵.۸۸	۶۱۵۸.۰۰	۵۸۷۹.۶۷	-۰.۰۵
حساب خدمات	-۵۹۶.۴۹	-۸۷۱.۳۱	-۶۵۳.۷۵	-۵۶۰.۸۶	-۴۰۳.۹۲	-۰.۲۸
دبیت	۵۲۱.۸۰	۳۶۸.۹۳	۷۳۴.۲۳	۶۵۱.۹۲	۶۹۹.۵۷	۰.۰۷
کریبت	۱۱۱۸.۲۸	۱۲۴۰.۲۴	۱۳۸۷.۹۷	۱۲۱۲.۷۹	۱۱۰۳.۴۹	-۰.۰۹
حساب عاید اولیه	۱۷۹.۵۵	۲۴۸.۳۲	۱۹۰.۷۳	۳۰۶.۹	۱۸۹.۰۷	-۰.۳۸
دبیت	۲۳۹.۸۴	۲۹۹.۵۴	۲۸۹.۴۳	۳۵۲.۸۱	۲۴۰.۲۵	-۰.۳۲
کریبت	۶۰.۲۹	۵۱.۲۲	۹۸.۷۰	۴۵.۹۰	۵۱.۱۷	۰.۱۱
حساب عاید ثانوی	۳۳۰.۳۴۵	۳۰۰.۳۴	۲۲۸۶.۸۱	۱۷۵۶.۱۹	۲۱۸۱.۶۶	۰.۲۴
دبیت	۳۵۶۹.۹۴	۳۲۷.۰۳	۲۶۴۴.۷۷	۲۰۸۴.۵۳	۲۵۲۰.۵۳	۰.۲۱
کریبت	۲۶۶.۴۹	۲۶۹.۶۹	۳۵۷.۹۵	۳۲۸.۳۴	۳۳۸.۸۷	۰.۰۳
انتقالات جاری	۳۰۳۲.۷۵	۲۶۱۳.۹۲	۱۹۵۰.۴۵	۱۳۳۱.۱۸	۱۷۹۸.۳	۰.۳۵
دبیت	۳۰۳۲.۷۵	۲۶۱۳.۹۲	۱۹۵۰.۴۵	۱۳۳۱.۱۸	۱۷۹۸.۳۰	۰.۳۵
کریبت	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	
انتقالات خصوصی	۴۲۲.۰۴	۵۵۴.۸۱	۵۰۱.۴۴	۵۶۹.۵۴	۵۳۱.۴۴	-۰.۰۷
دبیت	۵۳۷.۱۹	۶۵۶.۱۱	۶۹۴.۳۲	۷۵۳.۳۵	۷۲۲.۲۳	-۰.۰۴
کریبت	۱۱۵.۱۵	۱۰۱.۳۰	۱۹۲.۸۸	۱۸۳.۸۱	۱۹۰.۷۹	۰.۰۴
حساب سرمایی	۱۲۹۲.۸۴	۱۳۰۵.۶۹	۱۳۱۴.۴۱	۱۱۹۳.۹۴	۷۵۲.۳۵	-۰.۳۷
دبیت	۱۲۹۲.۸۴	۱۳۰۵.۶۹	۱۳۱۴.۴۱	۱۱۹۳.۹۴	۷۵۲.۳۵	-۰.۳۷
کریبت	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	
انتقالات سرمایی	۱۲۹۲.۸۴	۱۳۰۵.۶۹	۱۳۱۴.۴۱	۱۱۹۳.۹۴	۷۵۲.۳۵	-۰.۳۷
دبیت	۱۲۹۲.۸۴	۱۳۰۵.۶۹	۱۳۱۴.۴۱	۱۱۹۳.۹۴	۷۵۲.۳۵	-۰.۳۷
کریبت	۰	۰	۰	۰	۰	
حساب مالی	۶۹۲.۴۸	۴۷۲.۴۱	۵۲۰.۱۵	۵۹.۹۲	۵۸۳.۵۷	۸.۷۴
سرمایه گذاری مستقیم	-۷۹.۵۹	-۴۰.۲۷	-۸۰.۶۳	۲.۹۲	۲۴.۲۶	۷.۳۲
خارج از کشور	۱۴.۰۱	۱۱.۲۶	۳۸.۸	۲۶.۳۲	۳۷.۲۳	۰.۴۱
در داخل کشور	۹۳.۵۹	۵۱.۵۳	۱۱۹.۴۴	۲۳.۴۰	۱۲.۹۷	-۰.۴۵
سرمایه گذاری غیر مستقیم	۹۹.۴۷	-۲۹.۵۷	۱۴۲.۷	-۱۴.۶۲	۶۳.۲۴	-۵.۳۲
خارج از کشور	۹۹.۴۷	-۲۹.۵۷	۱۴۲.۷	-۱۴.۶۲	۶۳.۲۴	-۵.۳۲
در داخل کشور	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	۰.۰۰	
دیگر سرمایه گذاریها	۳۰.۰۲	-۵۰.۱۲	۲۵۴.۰۹	-۲۹.۰۳	-۳۳۴.۱۶	۱۰.۵۱
خارج از کشور	۳۵.۷۳	۱۷.۶۵	۱۵۸.۷۶	-۳۷.۲۱	-۳۴.۸۹	-۰.۰۶
در داخل کشور	۵.۷۲	۶۷.۷۷	-۹۵.۳۳	-۸.۱۸	۲۹۹.۲۷	-۳۷.۶
درانی های ذخیری	۶۴۲.۵۸	۵۹۲.۳۷	۲۰.۴	۱۰۰.۶۶	۸۳۰.۲۳	۷.۲۵
اشتباهات و از قلم افتادگی ها	۲۱۰۸.۱۱	۲۷۲۱.۶۱	۳۱۰۲.۵۹	۲۶۵۷.۹۲	۲۹۶۷.۳۳	۰.۱۲

4. سکتور مالی

هدف اصلی سیاست مالی، دستیابی به افزایش مداوم جمع آوری درآمد است تا به تدریج از هزینه های عادی و انکشافی که از خارج تامین میگردد تخصیص بودجه در راستای استراتژی انکشاف ملی افغانستان فراهم شود. علاوه بر این، اهداف دیگر شامل بهبود مدیریت مصارف دولتی، اصلاح سیاستهای مالی، فورمولبندی سیاست مالی، کارایی و مؤثریت شرکتهای، مالیات و اداره گمرک میباشد. طوریکه میدانیم در اقتصاد های در حال توسعه در سراسر جهان عدم تعادل بودجه (کسربودجه) وجود دارد. در افغانستان مجموع مصارف اصلی بیشتر از عواید داخلی به استثنای کمکهای خارجی است.

در شروع سال مالی ۱۴۰۰ بودیجه اصلی مبلغ ۴۷۳.۰۴ میلیارد افغانی تصویب شده است که در مقایسه با سال مالی ۱۳۹۹ که مبلغ ۴۲۸.۳۸ میلیارد افغانی بوده، ۴۴.۶۶ میلیارد و یا ۱۰.۴۳٪ افزایش را نشان میدهد. از مجموع بودیجه اصلی سال مالی ۱۴۰۰، بودیجه عادی و بودیجه انکشافی هر یک به ترتیب ۳۱۱.۴۱ میلیارد و ۱۶۱.۶۴ میلیارد افغانی منظور شده است.

در شروع سال مالی ۱۴۰۰ منابع تمویل بودجه اصلی مبلغ ۴۳۵.۴۴ میلیارد افغانی پیشبینی شده است که در مقایسه با سال مالی ۱۳۹۹ که مبلغ ۴۱۵.۹۸ میلیارد افغانی تخمین شده بوده، ۱۹.۴۶ میلیارد و یا ۴.۶۸٪ افزایش را نشان میدهد. که از تمام منابع تمویلی ۴۳۵.۴۴ میلیارد افغانی؛ ۲۱۶.۵۰ میلیارد افغانی و ۲۱۸.۹۴ میلیارد افغانی به ترتیب عواید داخلی و کمک های خارجی تخمین شده است و همچنان قابل ذکر است که مجموع مصارف اصلی بیشتر از عواید داخلی به شمول کمکهای خارجی تخمین گردیده است که نشاندهنده کسر بودجه به ترتیب ۱۲.۴۰ میلیارد افغانی و ۳۷.۶۰ میلیارد افغانی در سالهای مالی ۱۳۹۹ و سال مالی ۱۴۰۰ میباشد.

مجموع منابع داخلی تخمین شده در سال مالی ۱۴۰۰ مبلغ ۲۱۶.۵۰ میلیارد افغانی میباشد در حالیکه در سال مالی ۱۳۹۹ این مبلغ ۲۰۸.۹۰ میلیارد افغانی بوده که مبلغ ۷.۶۰ میلیارد افغانی و یا ۳.۶۴٪ افزایش را نشان میدهد. و به همین ترتیب کمک های خارجی در سال ۱۴۰۰ مبلغ ۲۱۸.۹۴ میلیارد افغانی پیشبینی شده که نسبت به کمک های خارجی تخمین شده که در سال مالی ۱۳۹۹ که مبلغ ۲۰۷.۰۸ میلیارد افغانی تخمین شده بود مبلغ ۱۱۸۶ میلیارد و یا ۵.۷۳٪ افزایش یافته است.

منابع تمویلی کمک های خارجی متشکل از کمک های مصارف عادی و کمک های مصارف انکشافی میباشد که از جمله کمک های تمویلی برای مصارف عادی در سال مالی ۱۴۰۰ مبلغ ۱۰۷.۱۴ میلیارد افغانی تخمین گردیده است که این رقم در سال مالی ۱۳۹۹ مبلغ ۹۱.۹۵ میلیارد بوده که ۱۶.۵۲٪ و یا ۱۵.۱۹٪ افزایش در سال روان نشان میدهد.

برای سال مالی ۱۴۰۰ کمک های پیشبینی شده اختیاری و غیر اختیاری به ترتیب ۰.۴۳٪ و ۴.۲۰٪ افزایش یافته است که در نتیجه کمک انکشافی پیشبینی شده از ۱۱۵.۱۳ میلیارد افغانی در سال مالی ۱۳۹۹ به ۱۱۱.۸۰ میلیارد در سال مالی ۱۴۰۰ رسیده است که در مجموع ۳.۳۳ میلیارد یا ۲.۹۰٪ کاهش در سال مالی ۱۴۰۰ نشان داده.

مجموع عواید حقیقی (عواید داخلی و کمکهای خارجی) در ماه حوت سال مالی ۱۴۰۰ مبلغ ۲۲.۱۱ میلیارد افغانی میباشد، در حالیکه مجموع عواید در ماه دلو ۲۰.۰۵ میلیارد افغانی بوده که ۲.۰۶ میلیارد افغانی و یا ۱۰.۲۹٪ افزایش را نشان میدهد. مجموع عواید از شروع سال مالی الی اخیر ماه حوت سال مالی ۱۴۰۰ به ۵۵.۳۱ میلیارد افغانی رسیده است که از جمله ۱۷.۲۲ میلیارد و ۳۸.۰۹ میلیارد افغانی آنرا به ترتیب کمک های خارجی و عواید داخلی تشکیل میدهند.

در ضمن، عواید داخلی در ماه حوت سال مالی ۱۴۰۰ به ۱۴.۳۰ میلیارد افغانی میرسد، در حالیکه عواید داخلی در ماه دلو ۱۰.۸۱ میلیارد افغانی بوده است، که ۳.۴۹ میلیارد افغانی و یا ۳۲.۳۰٪ افزایش را نشان میدهد.

از طرف دیگر، کمک های خارجی در ماه حوت ۱۴۰۰ مبلغ ۷.۸۲ میلیارد افغانی میباشد در حالیکه در ماه دلو سال جاری ۹.۲۵ میلیارد افغانی بوده که ۱۵.۴۵٪ برابر با ۱.۴۳ میلیارد افغانی کاهش یافته است.

همچنان، مجموع مصارف از شروع سال مالی ۱۴۰۰ الی اخیر ماه حوت به ۳۷.۶۳ میلیارد افغانی رسیده است، که مصارف عادی و مصارف انکشافی هر یک ۳۳.۶۴ میلیارد و ۳.۹۹۳ میلیارد افغانی را تشکیل میدهند. مصارف عادی در ماه حوت ۱۷.۴۱ میلیارد افغانی میباشد در حالیکه مصارف مذکور در ماه دلو سال مالی ۱۳.۶۲ میلیارد افغانی بوده است، که نشان دهنده ۳.۷۹ میلیارد افغانی ۲۷.۸۲٪ افزایش یافته. همچنان مصارف انکشافی در ماه دلو سال مالی ۱۴۰۰ به ۲.۰۰۴ میلیارد افغانی رسیده بود، ولی در ماه حوت مصارف انکشافی ۱.۹۸۶ میلیارد افغانی بوده است که نشان دهنده کاهش ۰.۰۲ میلیارد افغانی ۰.۸۶٪ در ماه جاری میباشد.

مشخصات	ماه دلو سال مالی	ماه حوت سال مالی	از شروع سال	تفاوت بین ماههای دلو	رشد ماهانه به
--------	------------------	------------------	-------------	----------------------	---------------

فیصد	و حوت	مالی ۱۴۰۰	۱۳۹۹	۱۳۹۹	
		الی ختم ماه حوت	ارقام به ملیارد افغانی		
۱۰.۲۹٪	۲.۰۶	۵۵.۳۱	۲۲.۱۱	۲۰.۰۵	مجموع عواید
۳۲.۳۰٪	۳.۴۹	۳۸.۰۹	۱۴.۳۰	۱۰.۸۱	عواید داخلی
-۱۵.۴۵٪	(۱.۴۳)	۱۷.۲۲	۷.۸۲	۹.۲۵	کمک های خارجی
۲۴.۱۴٪	۳.۷۷	۳۷.۶۳	۱۹.۴۰	۱۵.۶۳	مجموع مصارف
۲۷.۸۲٪	۳.۷۹	۳۳.۶۴	۱۷.۴۱	۱۳.۶۲	مصارف عادی
-۰.۸۶٪	(۰.۰۲)	۳.۹۹	۱.۹۹	۲.۰۰	مصارف انکشافی

منبع: حسابات مالی وزارت محترم مالیه/جمع آوریو محاسبه ارقام توسط کارمندان آمریت عمومی سیاست پولی

5. سوئیفت

Report of(Outward) Transactions from 1/12/ 1399 to 30/12/1399							
Categories	Remmitter Parties	Message Type	USD	EUR	GBP	CHF	GBP
A	Ministries	MT 103 ,700 & 910	14,551,418.18	1,214,790.00	4000	580	0
B	Commercial Banks	202	36,632,892.38	99,910.00	0	0	0
C	Da Afghanistan Bank	200	60,000,000.00	-	0	0	-
Report of(Inward)Transactions fromfrom 1/12/ 1399 to 30/12/1399							
Categories	Beneficiary Parties	Message Type	USD	EUR	AED	GB P	
A	Ministries	MT 103 ,700 & 910	57,609,819.75	635,035.01	-	0	
B	Commercial Banks	202	23786130.2	0	0	0	
C	Da Afghanistan bank	200	0	0	0	0	
بر علاوه به تعداد 24 معامله تبادلی FX Deal به ارزش مجموعی (122515521.86) دالر امریکائی و یک معامله تبادلی مربوط بانک جهانی به ارزش 200108.52 دالر نیز اجرا گردیده است.							

6. سکتور بانکی

خلاصه گزارش

بصورت کل نظام بانکی در جریان ماه فیروزی 2021 در مقایسه با جنوری 2021 بطور اوسط عمل نموده است. شاخص های اساسی سکتور بانکی مانند مجموع دارایی ها، سپرده ها و سرمایه مالی روند نزولی را پیموده است. تاثیر کاهش مجموع دارایی ها بصورت عموم در پول نقد در خزانه و طلبات بالای د افغانستان بانک و در سرمایه گذاری در اوراق بهادار قابل ملاحظه بوده حالآنکه طلبات بین البانکی و قروض ناخالص افزایش را نشان می دهد. ضمناً سکتور بانکی مفاد آور میباشد. همچنان نسبت های سیالیت و کفایت سرمایه سکتور بانکی از حدود تعیین شده مقرراتی بلندتر قرار دارد. این در حالیست که کیفیت قروض هنوز هم ضعیف ارزیابی گردیده و نگران کننده میباشد.

با توجه به گسترش شیوع ویروس کرونا نظام بانکی در ماه های آینده در اثر تاثیرگذاری شیوع ویروس کرونا بالای وضعیت اقتصادی ممکن شاهد افزایش قروض صعب الحصول و مصارف ذخیره جبران خساره بیشتر باشند که باعث کاهش مفاد، سرمایه مالی و نسبت های مالی آنها خواهند گردید. از اینرو، بانکها برای مقابله با معضله مالی آینده باید اقدامات پیشگیرانه را روی دست گیرند. نکات اساسی پلان ما بعد کووید 19 شامل گسترش فعالیت های بانکی، اعطای اعتبارات جدید، اقدامات لازم بمنظور کاهش مصارف، به تعلیق درآوردن توزیع سود سهام در سال 2020، ارائه گزارش به شکل الکترونیک، تجدید قروض و نرمش در صنفبندی و سنجش خطرات قروض که توسط ادارات سومی مانند ACGF، IFC و USAID تحت تضمین قرار گرفته اند.

نگاهی مختصر بر سکتور بانکی

تغییرات در شاخص های عمده مالی سکتور بانکی به صورت فشرده قرار جدول ذیل میباشد:

جدول 1: شاخص های عمده سکتور بانکی

اقدام به میلیون افغانی	تغییرات سالانه			تغییرات ماهانه		
	فبروری 20	فبروری 21	Δ%	دسمبر 20	جنوری 21	فبروری 21
مجموع دارائی ها	285,154	306,538	7.50%	327,012	308,939	306,538
مجموع قروض ناخالص	40,582	40,084	-1.23%	39,559	39,735	40,084
طلبات بین البانکی ناخالص	80,987	72,545	-10.42%	74,134	67,635	72,545
سرمایه گذاری در اوراق بهادار	30,421	33,906	11.45%	35,223	37,758	33,906
قروض معیاری	26,231	25,545	-2.62%	26,351	25,040	25,545
قروض موعد گذشته ²	14,350	14,539	1.31%	13,208	14,694	14,539
قروض معکوساً صنفبندی شده ³	8,186	9,202	12.42%	8,989	9,425	9,202
قروض صعب الحصول ⁴	7,023	8,684	23.64%	8,659	8,665	8,684
مجموع سپرده ها	239,386	260,572	8.85%	280,468	262,715	260,572
مجموع بدهی ها	250,933	270,465	7.78%	290,235	272,780	270,465
مجموع سرمایه مالی	34,221	36,073	5.41%	36,777	36,159	36,073
سرمایه مقرراتی	30,006	31,711	5.68%	32,549	31,946	31,711
دارایی های عیار شده به اساس خطر	116,176	118,917	2.36%	116,932	118,222	118,917
مفاد/ ضرر خالص	(35)	188	-636.49%	-42	79	188
مبلغ تغییر ماهانه		Δ%				

² شامل قروض و ضرر صنوف تحت النظر، تحت المعيار، مشکوک و خساره

³ شامل قروض و ضرر صنوف تحت المعيار، مشکوک و خساره

⁴ شامل قروض و ضرر صنوف مشکوک و خساره

مقدمه

نظام بانکی کشور 21٪ تولیدات ناخالص داخلی را تشکیل میدهد و متشکل از 12 بانک دارای جواز می باشد که از آنجمله سه بانک دولتی، شش بانک خصوصیمتعارف، یک بانک اسلامی و متباقی دو فروع بانک های خارجی اند.

ذیلاً تعداد نمایندگی ها و سایر تسهیلات بانکی موجود در کشور ارائه میگردد:

جدول 2: تسهیلات بانکی

تسهیلات بانکی	جتوری 21	فبروری 21	تغییرات	فیصدی تغییر
تعداد نمایندگی ها	410	410	-	0.00%
ماشین های خودکار صرافی (ATM)	389	392	3	0.77%
محلات فروش (POS)	697	697	-	0.00%
ماشین سپرده گیر نقده (CDM)	6	6	-	0.00%
سهولت نوع 12 ⁵	87	87	-	0.00%
کارت اعتبار (کریدیت کارت)	1,221	1,202	(19)	-1.56%
کارت بدهی (دبت کارت)	671,383	677,985	6,602	0.98%
کارت ای تی ایم (ATM)	254,239	256,864	2,625	1.03%
ماستر کارت	25,493	26,208	715	2.80%
کارت پیش پرداخت	120,858	125,733	4,875	4.03%
ویب سرفر کارت	5,428	5,607	179	3.30%
تعداد حسابات قرضه	57,998	59,008	1,010	1.74%
تعداد مقروضین ⁶	57,218	57,218	-	0.00%
تعداد حسابات قرضه که رئیس و یا معاون شرکت مقروض خانم است	12,917	12,917	-	0.00%
تعداد سپرده گذاران	4,328,061	4,328,061	-	0.00%
تعداد حسابات دارای بیلانس	4,471,936	4,471,936	-	0.00%
تعداد کارمندان (داخلی و خارجی)	10,038	10,038	-	0.00%

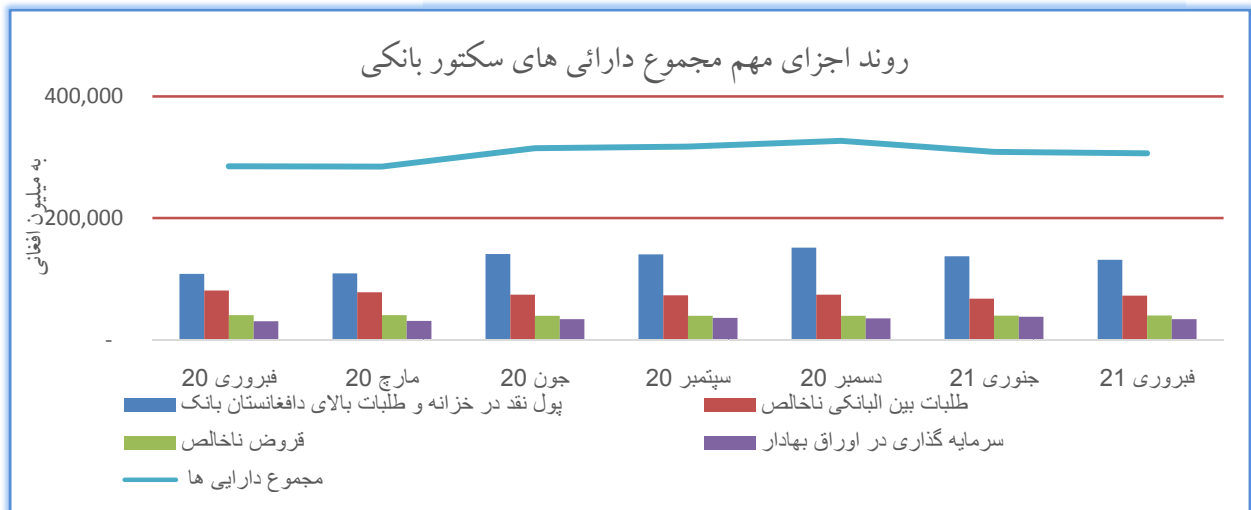
طوریکه در جدول فوق دیده می شود بصورت عموم تسهیلات بانکی رو به افزایش می باشد، که نشان دهنده تمایل بیشتر مردم در استفاده از خدمات بانکی، افزایش تقاضای مشتریان برای تسهیلات بانکی و ترویج فرهنگ بانکداری در کشور می باشد. در مقایسه با ماه قبل دبت کارت، کارت های پیش پرداخت و ATM کارت افزایش را نشان میدهد.

⁵سهولت نوع 12: تسهیلات نوع 21، 24 و 25 به سهولت نوع 12 مدغم گردیده است.
⁶تعداد مقروضین، تعداد حسابات قرضه که رئیس و یا معاون شرکت مقروض خانم است، تعداد سپرده گذاران، تعداد حسابات دارای بیلانس و تعداد کارمندان از قرار ماه دسمبر 2020 گزارش گردیده است.

6.1: مجموع دارائی های سکتور بانکی

مجموع دارائی های سکتور بانکی در جریان ماه فبروری 2021 به اندازه 1٪ در مقایسه با جنوری 2021 کاهش نموده است. کاهش متذکره عمدتاً بالاتر کاهش در سپرده ها (بویژه در سپرده های جاری افغانی مشتریان) که عمدتاً در سه بانک قابل ملاحظه می باشد، صورت گرفته است. تاثیر کاهش متذکره عمدتاً در پول نقد در خزانه و طلبات بالای د افغانستان بانک و در سرمایه گذاری ها در اوراق بهادار قابل ملاحظه می باشد. این در حالیست که طلبات بین بانکی و قروض ناخالص بابت افزایش در سپرده های جاری با بانکهای خارجی و بابت اعطای قروض جدید و استفاده بیشتر از قروض اضافه برداشت عمدتاً در دو بانک، افزایش نموده است.

گراف 1: روند اجزای مهم مجموع دارائی های سکتور بانکی

طوریکه در گراف فوق دیده می شود، اقلام اساسی دارائی های سکتور بانکی عبارتند از پول نقد در خزانه و طلبات بالای دافغانستان بانک (43٪)، به تعقیب آن طلبات بین بانکی ناخالص (24٪)، قروض ناخالص (13٪) و سرمایه گذاری در اوراق بهادار (11٪) می باشد.

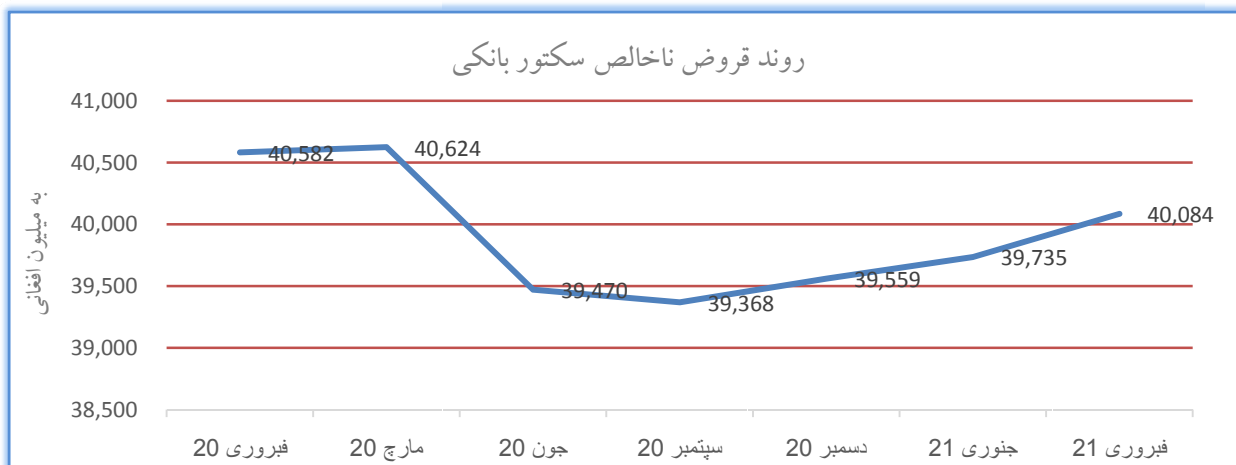
جدول 3: شاخص های کیفیت دارائی ها

شاخص های کیفیت دارائی ها	مارچ 20	جون 20	سپتمبر 20	دسمبر 20	جنوری 21	فبروری 21
نسبت پول نقد و طلبات بالای دافغانستان بانک (به استثنای اوراق سرمایوی) بر مجموع دارائی ها	27.99%	34.01%	32.14%	31.85%	30.03%	28.50%
نسبت اوراق سرمایوی بر مجموع دارائی ها	10.29%	10.78%	12.04%	14.45%	14.38%	14.44%
نسبت طلبات بین البانکی (داخلی) بر مجموع دارائی ها	2.05%	1.13%	1.13%	1.40%	1.81%	1.80%
نسبت طلبات بین البانکی (خارجی) بر مجموع دارائی ها	25.69%	22.33%	21.88%	21.30%	20.07%	21.86%
نسبت قروض ناخالص بر سپرده های مشتریان	17.31%	15.00%	14.88%	14.52%	15.68%	15.96%
نسبت ذخیره جبران خساره قروض بر مجموع قروض ناخالص	13.59%	14.39%	14.24%	16.97%	17.54%	17.64%
نسبت ذخیره جبران خساره قروض بر دارائی ها	1.94%	1.80%	1.77%	2.05%	2.26%	2.31%
نسبت قروض اشخاص وابسته بر سرمایه مقرراتی	0.86%	1.21%	1.17%	1.24%	1.26%	1.22%
نسبت دارائی های متصرف شده بر مجموع دارائی ها	0.36%	0.32%	0.32%	0.31%	0.33%	0.28%
نسبت دارائی های متصرف شده بر مجموع قروض ناخالص	2.50%	2.58%	2.58%	2.57%	2.57%	2.11%
نسبت قروض صعب الحصول بر مجموع دارائی ها	2.30%	3.62%	2.19%	2.65%	2.80%	2.83%

6.2: مجموع قروض

مجموع قروض ناخالص سکتور بانکی از اواسط سال 2019 به بعد روند نزولی را پیموده است. اما طوریکه در گراف ذیل دیده می شود از سپتمبر 2020 به اینطرف روند صعودی را پیموده است. افزایش قروض به اندازه 1٪ در ماه فبروری 2021 در مقایسه با جنوری 2021 بابت اعطای قروض جدید و استفاده بیشتر از قروض اضافه برداشت عمدتاً در دو بانک صورت گرفته است. سکتور بانکی در جریان ماه فبروری 2021 به مبلغ 921 میلیون افغانی قرضه (اصل مبلغ) و با مبلغ باقی مانده 906 میلیون افغانی جدیداً اعطاء نموده است که شامل قروض تجارتي، خرد، کوچک و متوسط میباشد. باید خاطر نشان ساخت که بانکهای خصوصی در پروسه قرضه دهی با سهم 87٪ مجموع قروض ناخالص پیشتاز بوده، بانکهای دولتی با 12٪ سهم در مقام بعدی و در اخیر فروع بانکهای خارجی کمترین میزان مشارکت در اقتصاد کشور با 0.4٪ سهم در رده پائینی قرار دارد.

گراف 2: روند قروض ناخالص سکتور بانکی

مجموع قروض ناخالص سکتور بانکی از قرار ماه جاری بالغ به 40 میلیارد افغانی می‌گردد، که در مقایسه با جنوری 2021 به اندازه 1% بابت اعطای قروض جدید و استفاده بیشتر از قروض اضافه برداشت عمدتاً در دو بانک، افزایش نموده است. قروض ناخالص 15% سپرده های مشتریان و 13% مجموع دارائی های سکتور بانکی را تشکیل می‌دهد. از قرار ماه فبروری 2021 نسبت پوشش یا ذخیره جبران خساره قروض 18% مجموع قروض ناخالص را تشکیل می‌دهد.

طوری‌که در جدول ذیل دیده می‌شود، تمرکز قروض بیشتر در پول افغانی بوده که 51% مجموع قروض را تشکیل می‌دهد، به تعقیب آن قروض دالری به اندازه 49% مجموع قروض سکتور را احتوا نموده اما قرضه در سایر اسعار به اندازه بسیار کم 0.1% مجموع قروض سکتور را در بر دارد.

ذیلاً خلاصه مجموع قروض نظام بانکی قابل مشاهده می‌باشد:

جدول 4: قروض سکتور بانکی به اساس نوع

مجموع قروض سکتور بانکی به اساس نوع (به میلیون افغانی)							
نوع	سعر	مارچ 20	جون 20	سپتمبر 20	دسمبر 20	جنوری 21	فبروری 21
افغانی	51.11%	20,980	20,172	20,124	20,421	20,474	20,487
دالری	48.76%	19,598	19,251	19,193	19,085	19,210	19,547
سایر اسعار	0.12%	47	48	51	53	50	50

✓ مجموع قروض ناخالص عمدتاً از اواسط سال 2019 به بعد روند نزولی را پیموده است؛ که به اندازه 1.2٪ در مقایسه با سال قبل بابت تصفیه، باز پرداخت، حذف و استفاده کمتر از قروض اضافه برداشت کاهش نموده است؛

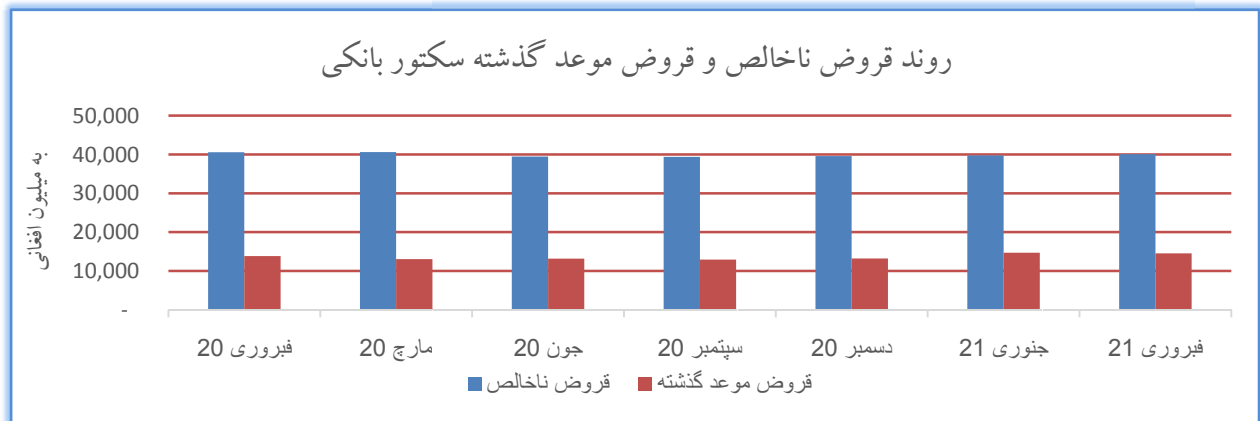
✓ در جریان ماه فروری 2021 بتعداد 4,731 حساب قرضه بهمبلغ باقی مانده 906 میلیون افغانی (شامل قروض تجارتي، قروض خرد، کوچک و متوسط) جدیداً اعطاء گردیده، بتعداد 3 حساب قرضه به مبلغ 230 میلیون افغانی (اصل مبلغ) ساختار مجدد یافته است و بتعداد یک حساب قرضه به مبلغ 36 میلیون افغانی (اصل مبلغ) مقدار آن افزایش نموده است.

✓ علاوه، در ماه جاری به مبلغ 7 میلیون افغانی قرضه از سوی سه بانک حذف گردیده است.

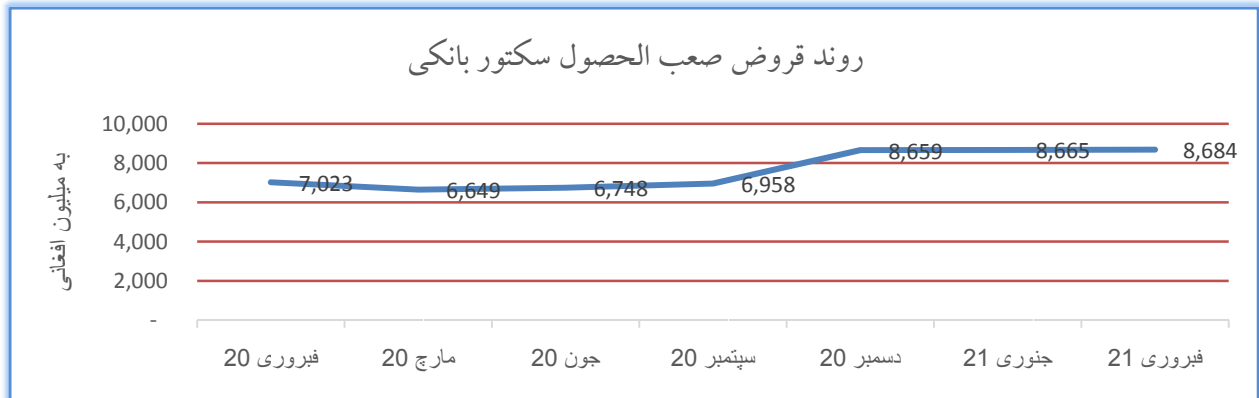
6.2.1: کیفیت قروض

کیفیت قروض سکتور بانکی همچنان نگران کننده است، طوریکه قروض صعب الحصول 22٪ مجموع قروض ناخالص را تشکیل میدهد و از ربع اول 2019 روند صعودی سریع را پیموده است. از جمله 22٪ قروض صعب الحصول به اندازه 20٪ آن مربوط به پنج بانک که در عرصه قرضه دهی پیشتاز بوده، میباشد. ضمناً، این بانکها در مجموع 74٪ مجموع قروض ناخالص و 61٪ سرمایه مقرراتی نظام بانکی را احتواء مینمایند. بدین اساس وخیم شدن کیفیت قروض بانکهای متذکره که بیشتر از 50٪ مجموع قروض ناخالص و سرمایه مقرراتی سکتور را در بر دارند، تاثیرات قابل ملاحظه ای بالای قروض صعب الحصول، مفادآوری، سرمایه مالی و نسبت های مالی نظام بانکی خواهد داشت. در ماه جاری قروض صعب الحصول سکتور بانکی بالغ به 8.6 میلیارد افغانی بوده که در مقایسه با ماه قبل به اندازه 0.2٪ در اثر خراب شدن وضعیت قروض عمدتاً در دو بانک، افزایش را نشان می دهد.

گراف 3: روند قروض ناخالص و قروض موعده گذشته سکتور بانکی

گراف 4: روند قروض صعب الحصول سکتور بانکی

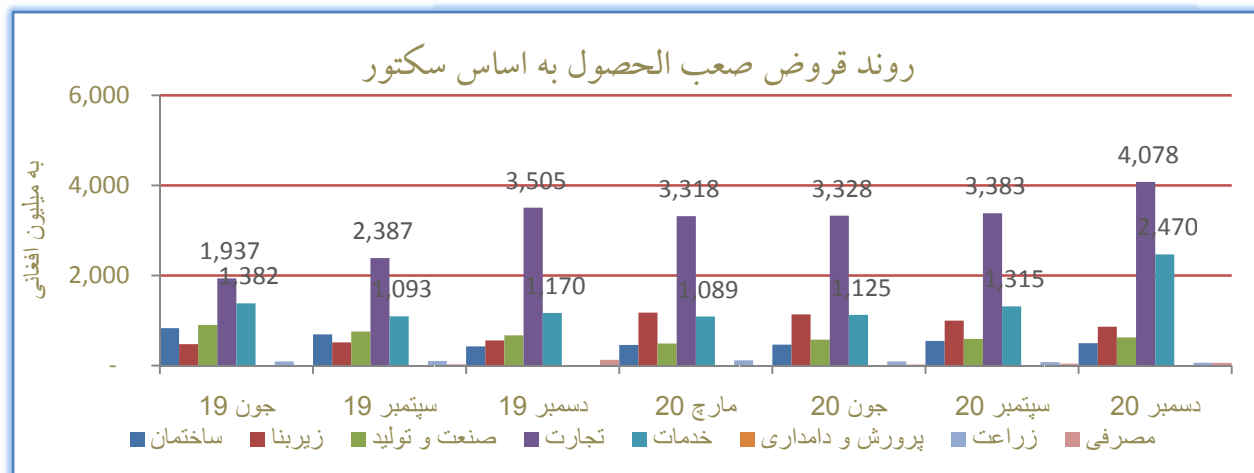
تجزیه و تحلیل گروپ بانکی نشان می دهد که 90٪ مجموع قروض صعب الحصول مربوط به بانکهای خصوصی میباشد، در حالیکه بانکهای دولتی و فروع بانکهای خارجی به ترتیب 10٪ و 0٪ مجموع قروض صعب الحصول سکتور را تشکیل میدهد.

جدول 5: شاخص های کیفیت قروض

شاخص های کیفیت قروض	مارچ 20	جون 20	سپتامبر 20	دسامبر 20	جنوری 21	فبروری 21
نسبت قروض انتقادی بر قروض ناخالص	32.11%	33.38%	32.81%	33.39%	36.98%	36.27%
نسبت قروض معکوساً صنغندی شده بر قروض ناخالص	21.085	22.38%	22.44%	22.72%	23.72%	22.96%
نسبت قروض صعب الحصول بر قروض ناخالص	16.37%	17.10%	17.67%	21.89%	21.81%	21.66%
نسبت قروض صعب الحصول بر سرمایه مقرراتی	22.04%	21.29%	21.73%	26.54%	27.12%	27.38%
نسبت ذخیره جبران خساره غیرمعیاری بر قروض انتقادی	38.87%	40.53%	40.55%	46.56%	43.61%	47.01%
نسبت ذخیره جبران خساره غیر معیاری بر قروض صعب الحصول	67.70%	68.18%	65.61%	67.64%	68.73%	74.14%
نسبت ذخیره جبران خساره معیاری بر قروض معیاری	1.63%	1.29%	1.39%	2.14%	2.24%	0.92%
نسبت ذخیره جبران خساره قروض صعب الحصول بر سرمایه سطح اول	7.36%	6.87%	7.73%	8.99%	8.38%	6.97%
نسبت قروض صعب الحصول خالص بر مجموع قروض خالص	6.50%	6.35%	7.09%	8.53%	8.27%	6.80%
نسبت قروض صعب الحصول خالص بر مجموع قروض ناخالص	5.61%	5.44%	6.08%	7.08%	6.82%	5.60%

قروض صعب الحصول مربوط به سکتور تجارت (47٪) بوده بویژه در مواد غذایی (18٪) و در پترولیم و روغنیات (8٪)، سکتور خدمات با داشتن 29٪ قروض صعب الحصول بانکی در رده دوم قرار داشته که بیشتر در بخش مخابرات/توزیع کنندگان کارت های مخابراتی (11٪) و در حمل و نقل زمینی (9٪) قابل ملاحظه می باشد، سکتور زیربناء (10٪) و سکتور ساختمان (6٪) در رده سوم و چهارم قرار می گیرد. افزایش قروض صعب الحصول در سکتور خدمات و سکتور تجارت بویژه در بخش مخابرات و مواد غذایی در سه بانک قابل ملاحظه بوده است.

گراف 5: روند قروض صعب الحصول به اساس سکتور

✓ در حال حاضر 22٪ قروض ناخالص و 27٪ سرمایه مقرراتی سكتور بانکی در معرض خطر قرار دارد. افزایش در قروض صعب الحصول (0.2٪ یا 19 میلیون افغانی) در مقایسه با ماه قبل (جنوری 2021) عمدتاً در اثر حصولی در دو بانک قابل ملاحظه می باشد.

✓ روند صعودی قروض صعب الحصول 22٪ در فبروری 2021 و تاثیرات ویروس کووید 19 بالای باز پرداخت قروض در ماه های آینده میتواند زمان دشوار را برای سكتور بانکی در پی داشته باشد.

✓ با در نظر داشت تمرکز قروض صعب الحصول، از جمله 22٪ قروض صعب الحصول به اندازه 15٪ در قروض اضافه

در عرصه قرضه دهی پیشتاز بوده، مربوط می شود. به تعقیب آن قروض میعادی 24٪، قروض اسلامی 11٪ و قروض مصرفی 2٪ مجموع قروض سكتور را تشکیل می دهد. در حین حال کارت های اعتباری کمترین سهم 0.1٪ را تشکیل میدهد.

6.2.3: توزیع سکتوری قروض

روند توزیع سکتوری قروض نشان می دهد که سکتور تجارت با داشتن 41٪ سهم (که پترولیم و روغنات 11٪ آنرا تشکیل میدهد) پیشتاز بوده، سکتور خدمات با داشتن 27٪ سهم که 9٪ آن مربوط مخبرات میباشد، در قدم دوم قرار دارد. سکتور های که بیشتر از COVID-19 متاثر می گردد مانند ترانسپورت هوایی، هتل و رستوران، هر دو 3٪ مجموع قروض سکتور را در بر

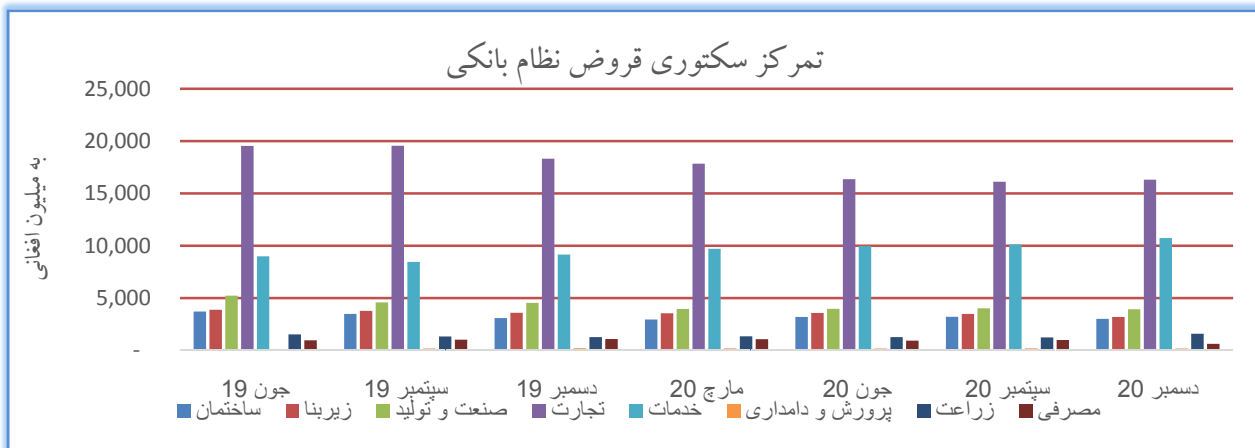
✓ بیشتر از نصف قروض نظام بانکی (62٪) را قروض اضافه برداشت احتوا نموده است، به تعقیب آن قروض میعادى (24٪)،

قروض اسلامى (11٪) و قروض مصرفى (2٪) مجموع قروض سکتور بانکی را تشکیل میدهد.

✓ با درنظر داشت وضعیت قروض اضافه برداشت، قابل ذکر است که از جمله قروض اضافه برداشت به اندازه 23٪ آن صعب

دارند. تولیدات و صنعت و پروژه های زیر بنائی با داشتن 10٪ و 8٪ سهم در جایگاه سوم و چهارم قرار گرفته است.

گراف 6: توزیع سکتوری قروض نظام بانکی

6.2.4: قروض اشخاص مرتبط

به اساس گزارش های مالی بانک ها، مجموع قروض مرتبط سکتور بانکی بالغ به 388 میلیون افغانی میگردد که 1٪ مجموع قروض ناخالص و 1٪ سرمایه مقرراتی سکتور را تشکیل داده و مربوط به چهار بانک می شود، ضمناً قروض مرتبط پائین تر از حد اکثر حدود تعیین شده د افغانستان بانک (بصورت انفرادی 5٪ و بصورت مجموعی 25٪ سرمایه مقرراتی) قرار دارند.

6.2.5: دارائی های متصرف شده

مجموع دارائی های متصرف شده سکتور بانکی بالغ به 846 میلیون افغانی گردیده که 0.3٪ مجموع دارائی های سکتور را تشکیل داده و در مقایسه با ماه قبل به مبلغ 174 میلیون افغانی (17٪) بابت حذف دارائی های متصرف شده از سوی یک بانک، کاهش نموده است.

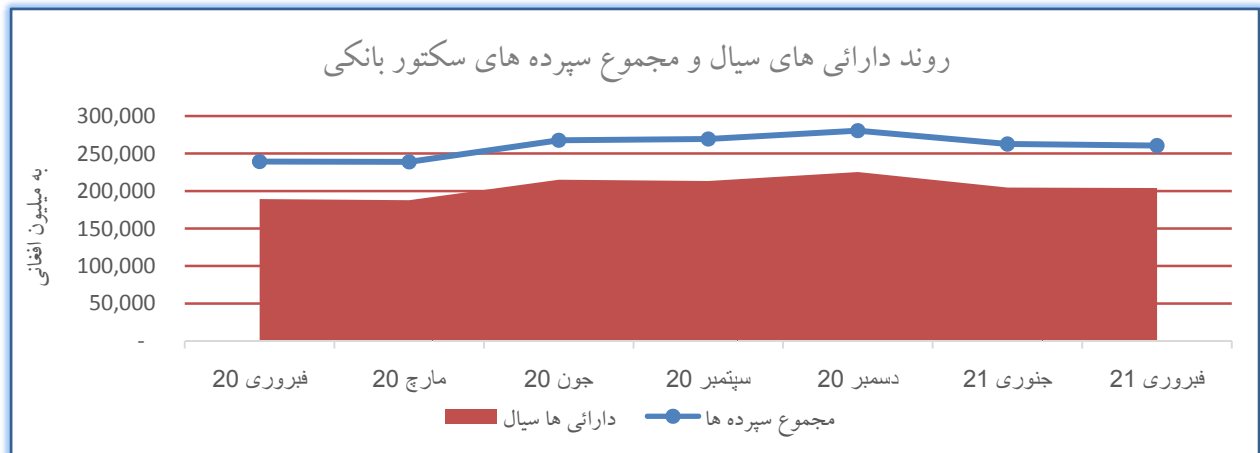
6.3: سیالیت سکتور بانکی

سکتور بانکی کشور دارائی های سیال (پول نقد و معادل پول نقد) کافی در اختیار دارد، نسبت های سیالیت تمام بانک ها از حد اقل تعیین شده بانک مرکزی افغانستان برای سیالیت (نسبت وسیع سیالیت 15٪ و نسبت سریع سیالیت 20٪) بلندتر قرار دارند. نسبت سیالیت وسیع سکتور بانکی از لحاظ ارزش وسطی یا میدیان به اندازه 60٪ بوده که در مقایسه با ماه قبل (جنوری 2021) که نسبت متذکره به 62٪ میرسید، کاهش را نشان می دهد.

6.3.1: دارائی های سیال

سکتور بانکی دارائی های سیال کافی در اختیار دارد، دارائی های سیال (پول نقد و معادل پول نقد) 67٪ مجموع دارائی ها و 84٪ بدهی های کوتاه مدت را تشکیل می دهد.

گراف 7: روند دارائی های سیال و مجموع سپرده های سکتور بانکی

شاخص های مربوط به سیالیت

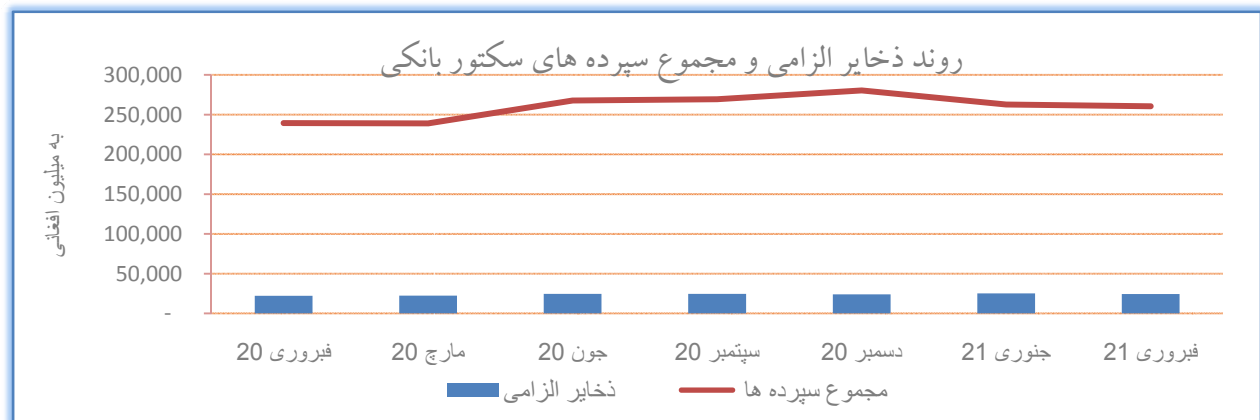
جدول 6: شاخص های سیالیت

شاخص های سیالیت	مارچ 20	جون 20	سپتمبر 20	دسامبر 20	جنوری 21	فبروری 21
نسبت قروض ناخالص بر مجموع سپرده ها	17.00%	14.74%	14.61%	14.10%	15.12%	15.38%
نسبت قروض ناخالص بر دارائی ها	14.27%	12.53%	12.39%	12.10%	12.86%	13.08%
نسبت دارائی های سیال بر بدهی های کوتاه مدت	85.33%	86.61%	85.90%	86.45%	84.13%	84.49%
نسبت دارائی های با سیالیت بلند بر بدهی های کوتاه مدت	37.08%	41.16%	39.89%	41.75%	38.24%	40.10%
نسبت دارائی های سیال بر مجموع دارائی ها	66.55%	68.33%	67.20%	68.96%	66.30%	66.60%
نسبت سپرده های پول خارجی بر مجموع سپرده ها	69.48%	66.37%	65.08%	62.40%	63.76%	64.16%
نسبت قروض ناخالص بر سپرده های مشتریان	17.31%	15.00%	14.88%	14.52%	15.68%	15.96%
نسبت بدهی های مفر بر مجموع بدهی ها	0.90%	0.72%	0.93%	1.51%	2.04%	2.35%
نسبت قرضه های داخلی بر مجموع سپرده ها و سرمایه مالی	14.90%	13.00%	12.88%	12.47%	13.29%	13.51%

6.3.2: ذخایر الزامی

تمام مؤسسات بانکی در مطابقت با مقررہ ذخایر الزامی برای سپرده ها قرار دارد، ذخایر الزامی فعلی 8٪ برای سپرده های افغانی و 10٪ برای سپرده های دالری و یورو می باشد.

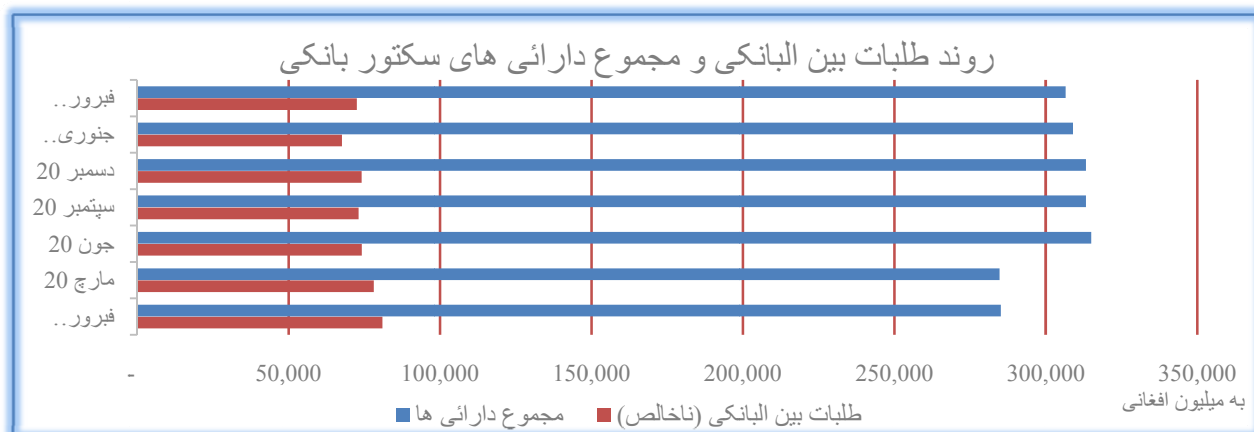
گراف 8: روند ذخایر الزامی و مجموع سپرده های سکتور بانکی

6.3.3: طلبات بین بانکی

طلبات بین بانکی ناخالص، شامل مجموع سپرده های جاری و میعادى در بانکها و سایر طلبات از بانکها می باشد که دومین قلم بزرگ دارائی های سکتور را تشکیل داده و بیشتر شامل سپرده های جاری و میعادى در بانکهای خارجی می باشد.

گراف 9: روند طلبات بین بانکی و مجموع دارائی های سکتور بانکی

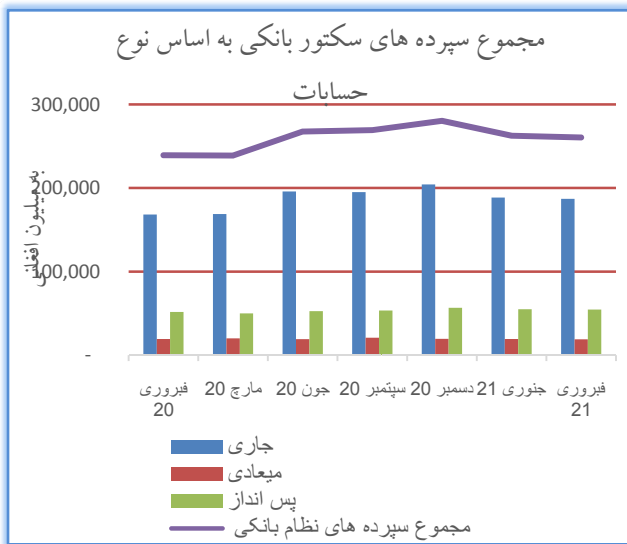
6.3.4: سپرده ها با بانکهای خارجی

مجموع سپرده ها با بانکهای خارجی 22٪ مجموع دارائی ها و 26٪ مجموع سپرده های سکتور بانکی را تشکیل می دهد، با افزودن سرمایه گذاری ها در اوراق بهادار، سهم سرمایه گذاری در خارج از کشور به 33٪ مجموع دارائی ها و 39٪ مجموع سپرده های سکتور بانکی میرسد، که نشان میدهد قسمت اعظم وجوه جذب شده در خارج از کشور سرمایه گذاری گردیده است. این در حالیست که سهم قروض بترتیب 13٪ و 15٪ مجموع دارائی ها و سپرده های سکتور بانکی را احتوا مینماید.

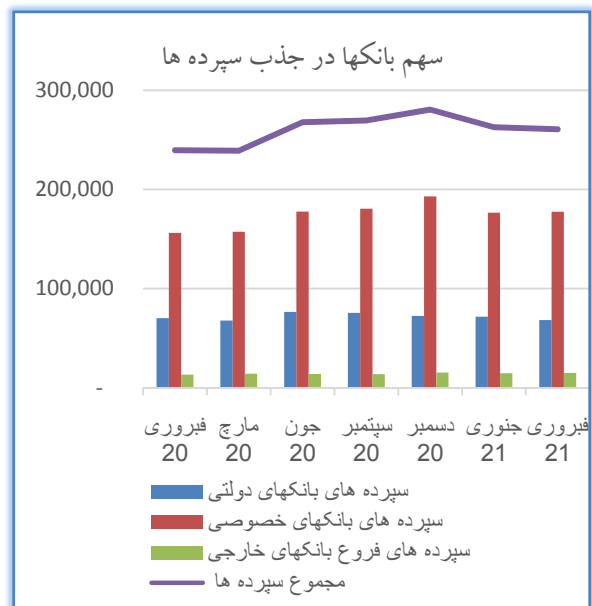
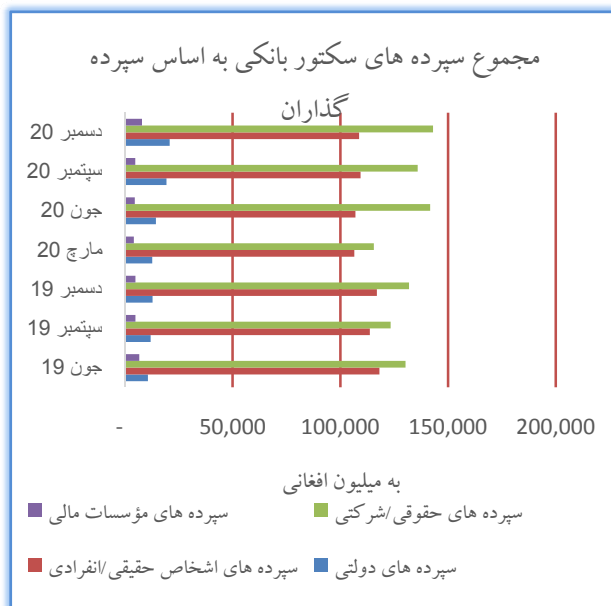
6.3.5: مجموع سپرده ها

سپرده ها منبع اساسی تمویل سکتور بانکی بشمار می رود. مجموع سپرده ها در اخیر سال 2020 روند صعودی داشته اما در شروع سال 2021 بصورت قابل ملاحظه کاهش نموده است، در ماه جاری (فبروری 2021) مجموع سپرده ها به اندازه 1٪ کاهش در مقایسه با جنوری 2021 بالاتر کاهش در مجموع سپرده های جاری افغانی مشتریانعمدتاً در سه بانک قابل ملاحظه می باشد.

تجزیه و تحلیل سپرده ها نشان می دهد که سپرده های افغانی (36٪)، دالری (62٪) و سایر اسعار (2٪) مجموع سپرده ها را تشکیل داده طوریکه سپرده های متذکره بترتیب به اندازه 2٪، 0.2٪ و 0.7٪ در مقایسه با ماه قبل کاهش نموده است.

گراف 11: مجموع سپرده ها به اساس نوع سحر گراف 10: مجموع سپرده ها به اساس نوع حسابات

گراف 13: سهم بانکها در جذب سپرده ها گراف 12: مجموع سپرده ها به اساس نوع سپرده

طوريکه در فوق مشاهده می شود، بیشترین بخش سپرده های سکتور بانکی را سپرده های حقوقی یا شرکتی (51٪)، به تعقیب آن سپرده های انفرادی (39٪)، سپرده های دولتی (7٪) و سپرده های مؤسسات مالی (3٪) را تشکیل می دهد. علاوه بر آن، بانکهای

خصوصی بلندترین سهم یعنی 68٪ مجموع سپرده های سکتور بانکی را احتواء نموده و فیصدی سهم بانک های دولتی و فروغ بانکهای خارجی بالترتیب 26٪ و 6٪ مجموع سپرده های سکتور بانکی را تشکیل میدهند.

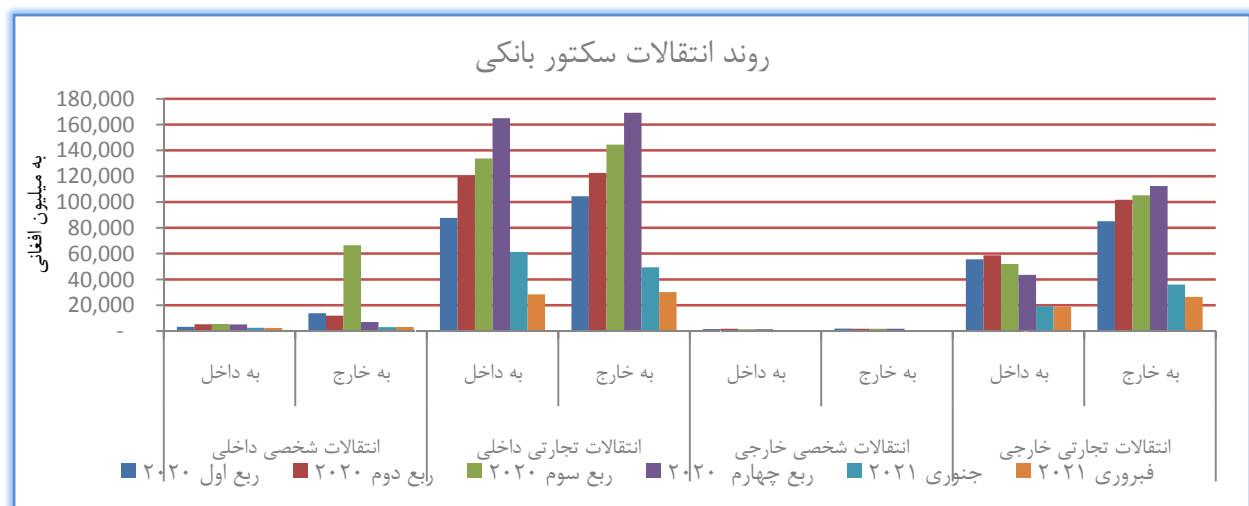
جدول 7: روند مجموع سپرده های سکتور بانکی به اساس نوع سپرده و سعر

روند مجموع سپرده های سکتور بانکی به اساس نوع سپرده و سعر (به میلیون افغانی)							
اقدام	مارچ 20	جون 20	سپتمبر 20	دسمبر 20	جنوری 21	فبروری 21	فیصدی تغییر ماهانه
جاری	169,068	195,857	195,132	204,201	188,563	187,080	-0.79%
میعادی	20,243	19,228	20,920	19,602	19,262	18,917	-1.79%
پس انداز	49,626	52,645	53,365	56,664	54,890	54,575	-0.57%
مجموع	238,937	267,730	269,417	280,468	262,715	260,572	-0.82%
افغانی	72,916	90,025	94,084	105,446	95,211	93,388	-1.91%
دالری	161,437	172,957	169,780	169,636	161,854	161,573	-0.17%
سایر اسعار	4,583	4,748	5,553	5,386	5,649	5,611	-0.67%
مجموع	238,937	267,730	269,417	280,468	262,715	260,572	-0.82%

6.3.6 جزئیات انتقالات پولی

روند انتقالات پولی سکتور بانکی در 4 ربع سال 2020 و در ماه جنوری و فبروری 2021 در گراف ذیل قابل مشاهده می باشد.

گراف 14: روند انتقالات سکتور بانکی

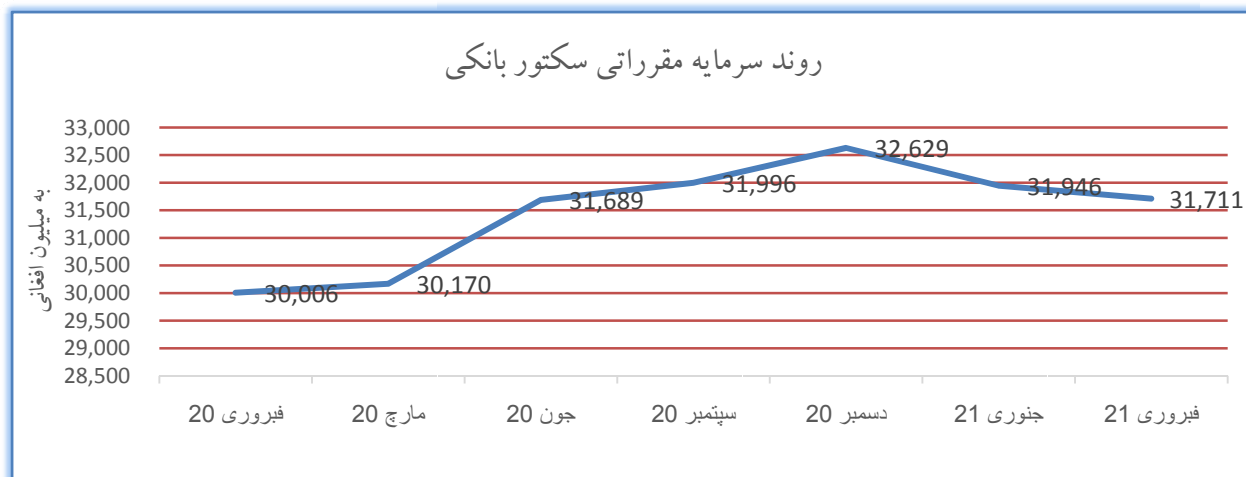

6.4: سرمایه سکتور بانکی

به اساس گزارش های ارائه شده بانکها، سکتور بانکی دارای سرمایه کافی بوده که به اندازه 12٪ مجموع دارائی ها را تشکیل میدهد. سرمایه مالی سکتور بانکی در ماه جاری بالغ به 36 میلیارد افغانی میگردد، که در مقایسه با ماه قبل (جنوری 2021) به اندازه 0.2٪ کاهش را نشان میدهد، کاهش متذکره عمدتاً بابت پرداخت سود سهام از سوی یک بانک و ضرر در ارزش گذاری مجدد سرمایه گذاری های آماده برای فروش (در یک بانک) صورت گرفته است. به همین ترتیب، سرمایه مقرراتی سکتور بانکی بالغ به 32 میلیارد افغانی بوده که در مقایسه با ماه قبل به اندازه 0.7٪ کاهش نموده است. ضمناً، نسبت کفایت سرمایه سکتور بانکی به اندازه 27٪ می باشد. باید یادآور شد که نسبت کفایت سرمایه تمام بانکها بالاتر از حدود تعیین شده مقرراتی (12٪) دارائی های عیار شده به اساس خطر) قرار دارند.

قسمیکه در گراف ذیل دیده می شود، سرمایه مقرراتی سکتور بانکی روند نوسانی داشته طوریکه کاهش در سرمایه مقرراتی در ماه مارچ 2020 بابت سنجش ذخیره جبران خساره بوده اما افزایش در ماه جون 2020 بالاتر مفادآوری و ارزش گذاری دارائی های ثابت عمدتاً در سه بانک قابل ملاحظه می باشد. ضمناً افزایش سرمایه مقرراتی در ماه دسمبر 2020 عمدتاً ناشی از مفادآوری، تزریق سرمایه و مفاد در ارزش گذاری مجدد سرمایه گذاری های آماده برای فروش در پنج بانک قابل مشاهده می باشد. حالآنکه کاهش سرمایه مقرراتی در فبروری 2021 عمدتاً در سه بانک بابت پرداخت سود سهام، ضرر در ارزشگذاری مجدد سرمایه گذاری های آماده برای فروش و انتقال ذخیره جبران خساره قروض معیاری به ذخیره جبران خساره قروض غیر معیاری صورت گرفته است.

گراف 15: روند سرمایه مقرراتی سکتور بانکی

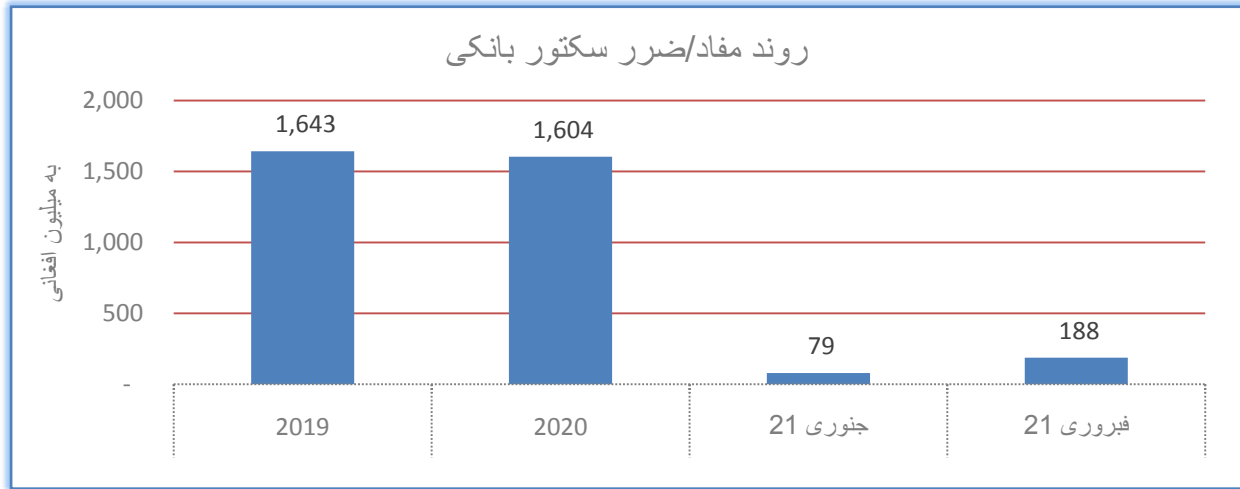
نسبت های کفایت سرمایه

جدول 8: شاخص های کفایت سرمایه

شاخص های کفایت سرمایه	مارچ 20	جون 20	سپتمبر 20	دسمبر 20	جنوری 21	فبروری 21
نسبت سرمایه مقرراتی بر دارائی های عیار شده به اساس خطر	25.86%	26.12%	26.16%	27.84%	27.02%	26.67%
نسبت سرمایه سطح اول بر دارائی های عیار شده به اساس خطر	26.55%	25.76%	25.29%	26.65%	27.36%	27.10%
نسبت سرمایه سطح اول بر مجموع دارائی ها	10.88%	9.92%	9.75%	9.53%	10.47%	10.51%
نسبت سرمایه مالی بر مجموع دارائی ها	11.92%	11.36%	11.39%	11.25%	11.70%	11.77%

6.5: مفاد آوری سکتور بانکی

مفاد سکتور بانکی در ماه جاری به اندازه 188 میلیون افغانی میرسد. در مقایسه با ماه قبل (جنوری 2021) افزایش را نشان می دهد. افزایش متذکره عمدتاً بابت مفاد در فروش اوراق بهادار در یک بانک، افزایش در سایر عواید بدون تکتانه بابت حصولی از قروض حذف شده و افزایش در سایر فیس و کمیشن عمدتاً در سه بانک صورت گرفته است. حالآنکه افزایش در مصارف عملیاتی معمولاً در دو بانک در مصارف معاشات (بابت پرداخت بخششی) و در مصارف خالص دفتری قابل مشاهده می باشد. اقلام عمده مفادآوری را عواید تکتانه و عواید بدون تکتانه تشکیل می دهد در حین حال مصارف عمده بانک ها شامل مصارف بدون تکتانه و مصارف معاشات می باشد. سکتور بانکی در جریان سال 2021 (جنوری و فبروری) مفادآور می باشد. ضمناً نسبت برگشت بر دارائی (ROA) و نسبت برگشت بر سرمایه (ROE) سکتور بانکی بترتیب 0.5% و 4.38% می باشد.

روند مفاد آوری ربعوار

جدول 9: شاخص های مفاد آوری

شاخص های مفاد آوری	جون 19	سپتمبر 19	دسمبر 19	مارچ 20	جون 20	سپتمبر 20	دسمبر 20
نسبت عواید خالص تکتانه بر مفاد خالص	150%	1148%	118%	-6271.64%	157.65%	249.14%	725.30%
نسبت عواید خالص تکتانه بر دارائی ها	0.56%	0.55%	0.48%	0.50%	0.40%	0.40%	0.40%
نسبت عواید بدون تکتانه بر دارائی ها	0.61%	0.53%	0.84%	0.60%	0.70%	0.50%	0.70%
نسبت عواید بدون تکتانه بر مفاد خالص	163%	1113%	209%	-6458.10%	232.22%	309.08%	1275.23%
نسبت مصارف عملیاتی بر مفاد خالص	237%	1839%	226%	-10633.97%	291.40%	482.34%	1510.86%
نسبت معاشات بر مصارف عملیاتی	40.68%	40.59%	38.67%	44.44%	41.47%	39.78%	39.49%
نسبت متمریت (مصارف عملیاتی بر	75.65%	81.30%	68.99%	83.53%	74.74%	86.41%	75.52%

							مجموع عواید خالص تکتانه و عواید بدون تکتانه)
-436	-961	-526	-1,020	-213	-1,036	-847	خلاء بین عواید بدون تکتانه و مصارف عملیاتی
185	554	889	-24	221	143	1,148	مفاد/ضرر خالص متراکم شده هر ربع
0.06%	0.24%	0.59%	-0.03%	0.07%	0.05%	0.38%	نسبت برگشت بر دارائی
0.51%	2.06%	5.10%	-0.29%	0.36%	0.41%	3.30%	نسبت برگشت بر سرمایه

طوری‌که در جدول فوق دیده میشود، نسبت مثمریت سکتور بانکی و خلاء بین عواید بدون تکتانه و مصارف بدون تکتانه در مقایسه با ربع سپتمبر 2020 در اثر افزایش عواید بدون تکتانه بهبود را نشان میدهد. (نسبت مثمریت 50 فیصد و پائین تر از آن حالت مطلوب می باشد).

جدول 10: روند مفاد/ضرر ربعوار سکتور بانکی

روند مفاد و ضرر ربعوار سکتور بانکی (به میلیون افغانی)							
اقدام	جون 19	سپتمبر 19	دسمبر 19	مارچ 20	جون 20	سپتمبر 20	دسمبر 20
عواید تکتانه	2,033	1,897	1,747	1,764	1,642	1,617	1,594
مصارف تکتانه	311	257	253	231	240	236	251
عواید خالص تکتانه	1,722	1,640	1,494	1,533	1,402	1,381	1,343
تامینات اعتباری خالص	152	505	1,324	349	109	64	1,422
مفاد/ضرر سرمایه گذاری ها	24	125	82	-11	-20	66	252
سایر عواید بدون تکتانه	1,872	1,591	2,635	1,578	2,065	1,713	2,362
مصارف بدون تکتانه	1,561	1,560	1,750	1,444	1,516	1,610	1,693
مصارف معاشات	1,158	1,066	1,101	1,155	1,075	1,064	1,105
مجموع مصارف عملیاتی	2,719	2,627	2,851	2,598	2,591	2,674	2,798
مفاد/ضرر قبل از ارزش گذاری مجدد اسعار و مصارف مالیه	748	225	36	153	747	422	-263
مفاد/ضرر در ارزش گذاری مجدد اسعار	582	-87	391	-112	258	263	338
مصارف مالیه	181	-5	206	65	116	131	-110
مفاد/ضرر خالص	1,148	143	221	-24	889	554	185

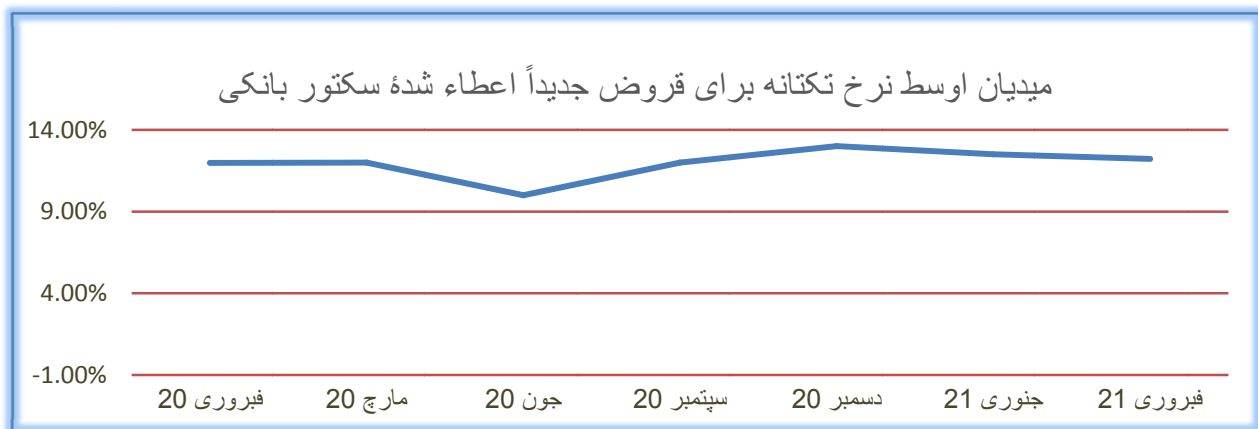
6.5.1: نرخ تکتانه قروض

نرخ تکتانه در انواع قروض که در سکتور بانکی به مشتریان اعطاء گردیده است، نشان می‌دهد که بلند ترین نرخ تکتانه مربوط کارت های اعتباری بوده (اگرچه از لحاظ مبلغ بسیار کم است) و به تعقیب آن بالترتیب قرضه میعادى، قرضه اضافه برداشت، قرضه مصرفی و قرضه مرابحه دارای نرخ تکتانه بلندتر می باشد. به همین ترتیب، بلندترین نرخ تکتانه 39% و پائین ترین آن به 1% میرسد. در حین حال اوسط نرخ تکتانه برای قروض که در ماه جاری اعطا شده است 12.22% از لحاظ میدیان می‌باشد.

جدول 11: اوسط نرخ تکتانه قروض سکتور بانکی

انواع قرضه (سکتور)	اوسط نرخ تکتانه (فبروری 2021)
اضافه برداشت	12.6%
میعادی	13.4%
مصرفی	12.2%
مرابحه	11.4% ⁷
کارت های اعتباری	29.7%
نرخ تکتانه (بلندترین)	39.0%
نرخ تکتانه (پائین ترین)	1.0%

گراف 17: میدیان اوسط نرخ تکتانه برای قروض جدیداً اعطاء شده سکتور بانکی

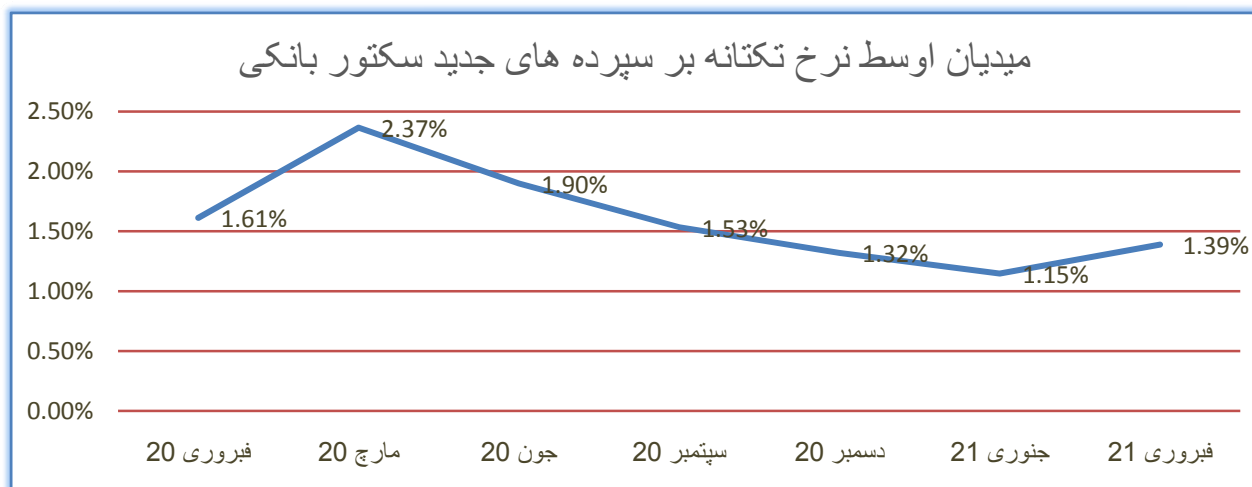

⁷For Islamic Products %age is the profit rate.

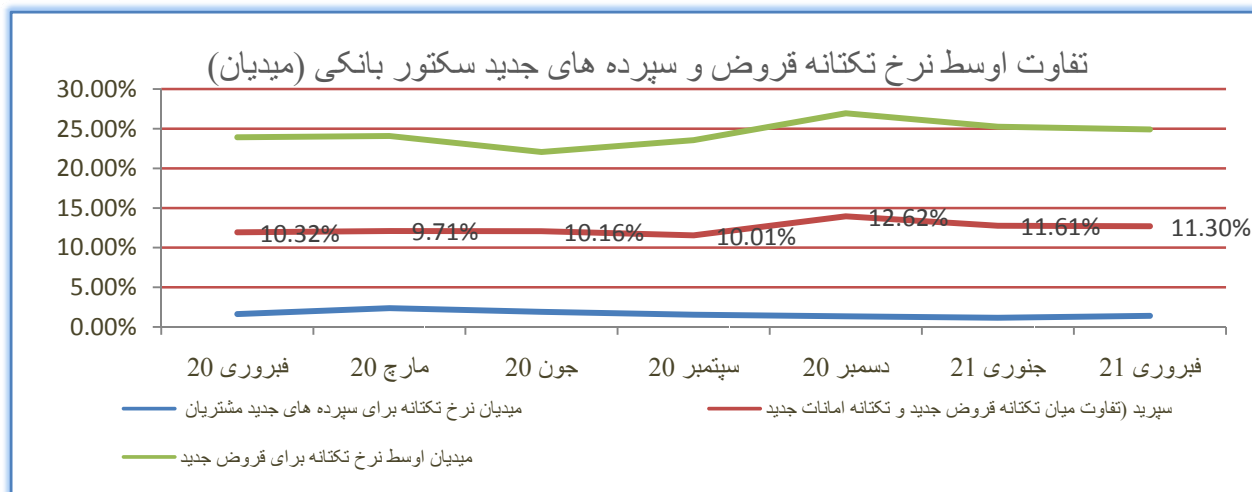
6.5.2: نرخ تکتانه بر سپرده ها

نرخ تکتانه برای جلب سپرده های جدید مشتریان در فروری 2021 در مقایسه با جنوری 2021 افزایش نموده است که عمدتاً در دو بانک قابل مشاهده می شود.

گراف 18: میدیان اوسط نرخ تکتانه بر سپرده های جدید سکتور بانکی

گراف 19: تفاوت اوسط نرخ تکتانه قروض و سپرده های جدید سکتور بانکی (میدیان)

6.6: اقلام خارج از بیلانس شیت

مجموع اقلام خارج از بیلانس شیت سکتور بانکی از قرار ماه فروری 2021 بالغ به 57.9 میلیارد افغانی گردیده که بیشتر متشکل از ضمانت نامه حسن اجرای کار، پیش پرداخت و مزایده می باشد. مجموع نسبت پوشش نقده، جایداد و تضمین متقابل به اندازه 70% بوده، در حالیکه قسمت باقی مانده تحت پوشش قرار نگرفته است.

جدول 12: انواع و مبالغ ضمانت نامه های بانکی سکتور

انواع و مبالغ ضمانت نامه های بانکی سکتور بانکی (فبروری 2021)	
انواع ضمانت نامه های بانکی	مبلغ به میلیون افغانی
مزایده	6,929
حسن اجرای کار	31,347
پیش پرداخت	11,486
لیتراف کریدت	1,014
سایر ضمانت نامه ها ⁸	429
بدهی مناقصه (ریتینشن) ⁹	983
مجموع	52,187

جدول 13: نسبت پوشش تضمین نقده، جایداد و تضمین متقابل ضمانت نامه های بانکی سکتور بانکی

نسبت پوشش تضمین نقده، تضمین جایداد و تضمین متقابل ضمانت نامه های بانکی سکتور بانکی (فبروری 2021)		
انواع ضمانت ها	مبلغ به میلیون افغانی	فیصدی از قرار مجموع ضمانت نامه های بانکی
تضمین نقده	11,749	22.51%
ارزش تضمین جایداد	6,152	11.79%
تضمین متقابل	18,792	36.01%
مجموع	36,694	70.31%

⁸ سایر ضمانت نامه های بانکی: شامل ضمانت نامه های است که به شکل ضمانت نامه مزایده، حسن اجرای کار و پیش پرداخت نمی باشد. مانند ضمانت های لازم برای دریافت جواز شرکت امنیتی از وزارت امور داخله.

⁹ یک سند کتبی است که از سوی بانک برای متقاضی صادر گردیده طوریکه متقاضی میتواند پول قرارداد را بشکل پیشکی دریافت نماید. همچنان متقاضی حسب درخواست قرارداد کننده ساختمانی، پس از برداشت نهائی پول قرارداد بشکل پیشکی باید به تعهدات قرارداد خود ادامه دهد.